

Lit. izhaja vsaki dan zjutraj razen ponedeljka. Naročnina: za 1 mesec L. 8, 3 mesece L. 22, pol leta L. 38, celo leto L. 75, v izjemnih mesecih L. 650 več. — Posamezne številke 30 st. — Oglasnina za 1 mm prostora v širini 1 kolone (58 mm): za trgovske in obrtne oglase L. 1, za oglasnice, zahvale, poslane, vabila L. 150, oglasne denarnih zavodov L. 2. — Oglasi na prvi strani L. 2.

EDINOST

Uredništvo in upravnstvo: Trst, ulica S. Francesco d'Assisi 20, Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglasi, reklamacije in donar pa upravnstvu. Rokopisi se ne vračajo. Neprilagojena pisma se ne sprejemajo. — Last, založba in tisk: Tiskarna "Edinost", Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, L. n. — Telef. št. 327. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Gospodarska vprašanja svetovnega poljedelstva

Razgovor s tajnikom "Angleškega poljedelskega združenja" Sirrom Francisom Dykomom Aclamdomom

Poljedelstvo je in bo glavni poklic človeštva. Današnje težave poljedelstva povzročajo gospodarskim krogom velike skrbi, posebno v Evropi, kjer je preko 10 milijonov brezposelnih, katerih kupna sposobnost je v taki meri zmanjšana, da si ne morejo nabaviti niti zadostnih količin hrane. Z mednarodnega stališča je tedaj že skrajni čas, da se napravijo odločilni koraki za sanacijo trgovine in obrti, kar bi bilo v veliko korist poljedelstva in bi omogočalo njen razvoj in prosep v bodočnosti.

Potrebno je predvsem, da smo si v svesti velikih zaslug, ki jih poljedelstvo ima za prosep človeštva, da to delstvo tudi pravilno presodimo in da smo prepričani, da zavisi ves nadaljni človeški razvoj od industrijske civilizacije in od večjega razmaha poljedelstva. Ogromni razmah, ki ga je napravila industrija v zadnjih letih, je povzročil, da se je — poleg naglega nagromadenja bogastev — odtegnela velika masa mladih poljedelcev rodni grudi in da je šla iskat svoje sreče na mnogo povoljnejše polje industrije.

Poleg tega žrtvovanja poljedelstva v prid industriji, obstajajo še drugi vzroki, radi katerih imamo zaznamovati v današnjem poljedelstvu tako neugodno stanje. V glavnem prevladuje prepričanje, da niso poljedelci sledili onemu izpopolnjevanju sredstev, s pomočjo katerih smo prišli do take polnosti v sodobni trgovini in sodobni industriji. Zastareli in trdoglavi konservatizem je omejil njihovo duševno obzorje, da niso mogli doumeti velikih koristi sodobne mehanične proizvodnje in pa razprodaje s pomočjo združništva. Tudi noče priznavati poljedelski delodajalec večjih zahtev, ki jih poljedelski delavec ima sprito sodobne delavske izobrazbe. Poljedelstvo bodisi v Evropi, v Ameriki ali v Aziji se ne more več oprati zgolj na cenenejšega vaškega poljedelca. Razumljivo, da se v krajih, kakor na pr. v Indiji in na Kitajskem, kjer je narod na nizki kulturni stopnji in kjer je 70%—90% prebivalstva poljedelcev, ne more razvijati obdelovanje zemlje na drugačen način kakor po starih metodah. Ali kakor hitro dobijo takšni delavci gotovo izobrazbo, je povsem naravno, da so njihove zahteve tudi primerno večje.

V Evropi, kjer je poljedelstvo vprašanje najkopičljivejše, izvira poljedelska kriza ravno iz tega, ker zahtevajo poljedelski delavci večje plače, kar onemogoča vsakršni dobiček poljedelske industrije, kakor tudi ustvarjanje primernih rezervnih skladov. Z druge strani pa hočejo poljedelski delavci uživati iste ugodnosti, kakor jih uživajo tovarniški delavci. Jasno tedaj, da se mora poljedelstvo posluževati za izboljšanje svojega stanja drugih sredstev, ki niso ona, zmanjšanja plač. Treba bi bilo prirediti s štedenjem na ta način, da se poviša produkcija z boljše uredbo dela in da se pri razprodaji poslužujemo združitve organizacij, kakor se je bilo to z velikim uspehom uredilo na Danskem in v nekaterih krajih zapadne Amerike.

Poljedelskim gospodarskim krogom se ne posveča nikakr praznina v pogledu vprašanja državnih podpor in carine. Gospodarska konferenca v Ženevi je ugotovila, da je slabo stanje v industriji povzročeno ravno po carinskih tarifah, ki otežkoča svoboden in normalen razvoj mednarodne trgovine. Že nizka kupna cena industrijskih delavcev gre poljedelski depresiji na roko, če bi pa poljedelstvo bilo ščiteno z visokimi carinami, bi to dovedlo do popolnega mirovanja trgovine.

Ako hočemo tedaj povišati proizvodnjo poljedelstva, je to mogoče le s tem, da uvedemo v poljedelstvo tehniko. To je bilo tudi naglašeno na ženevski gospodarski konferenci, ob priliki ankete o splošnih poljedelskih metodah, ki se uporabljajo po vsem svetu. Industrija izkorišča vedno vsako najmanjšo iznajdbo, ki stremi za povišanjem proizvodnje in gospodarskega učinka. Isto mora napraviti tudi poljedelstvo. Ako je na eni strani važno, da industrija napreduje, ni na drugi strani nič manj važno, da poljedelstvo povzroči, ker le to oboje bo pripomoglo k povišanju kupne sposobnosti.

Osnovni problem, ki iz tega izhaja, je ta, da se mora priti do ravnotežja sil, ki proizvajajo sirovine in hrano, in sil, ki so zaposlene v industriji. Povišanje kupne sile obeh skupin značilni prosep v narodni in mednarodni industriji, gospodarsko uravnoteženje in končno odpravo kolebanja cen, ki je tako značilno za svetovno trgovino.

Drugi, mogoče najvažnejši činitelj tega problema je pa ta, da se z naprednim poljedelstvom zajamči trajen mir med narodi. To priznavajo vsi gospodarski znanstveniki in mednarodni poljedelski zavodi v Rimu in mednarodni delavski urad v Ženevi delujeta v tem pravcu. Ako smo si v svesti, da izdaja narod v vseh naprednih deželah največji del svojega zaslužka za hrano, tedaj je treba priznati, da je za človeštvo življenjsko vprašanje, da se poljedelsko blagostanje v vseh deželah vnovič dvigne. To pa bo mogoče izvesti le tedaj, ako pride med industrijo in poljedelstvom do uravnoteženja moči in ako se bosta motrili tako industrija kakor poljedelstvo z mednarodnega stališča. Potrebno je, da bo Družba narodov končni sodnik tudi v tem vprašanju, kakaj prehranjevanje sveta je postalo danes v resnici svetovno vprašanje, ker so narodi v tem smislu odvisni eden od drugega mnogo bolj kot kdaj prej. S pomnoževanjem svetovnega prebivalstva, posebno pa onega belega plemena, je postalo proizvodnje hrane svetovnega pomena in poljedelstvo je vnovič postalo oni činitelj činitelj bodočega napredka človeštva in pa trajnega mednarodnega mira.

Posneli smo ta izvajanja imenovanega angleškega socialnega politika, ker nam kažejo, da je kriza poljedelstva po vojni splošen svetoven pojav. Brez dvoma je en del rešitve v tehnični izpopolnitvi pridelovanja hrane in v pomnožitvi proizvodnje. Toda socialno vprašanje, ki je v zvezi z omejenim namnoževanjem svetovnega prebivalstva, je le deloma istovetno z vprašanjem povečanja proizvodnje. Celotno vprašanje je namreč, kako urediti poljedelsko proizvodnjo, da bo na isti površini zemlje lahko živelo čim več ljudi, t. j. družin. In to velja morada za Anglijo, kjer se nahaja skoro vsa zemlja v oblasti nekoliko stotin družin, v mnogo večji meri nego za katerokoli drugo deželo na svetu.

Seja parlamentarne komisije za enotno zbirko novega volilnega zakona

RIM, 30. V Viminalski palači se je sestala danes predpoldne ob 10. uri parlamentarna komisija, ki ima izreči svoje mnenje o načrtu za novo enotno zbirko volilnega zakona.

Seja se je udeležilo sedem senatorjev in ravno toliko poslancev. Pod predsedstvom senatorja Perle je komisija odobrila z manjšimi popravki skoro polovico vseh členov. Seja se je nadaljevala tudi popoldne.

Rojstni dan načelnika vlade

RIM, 30. Ministrski predsednik on. Mussolini je praznovan včeraj 45. rojstni dan. Številne častitke so mu prispale iz vseh krajev Italije in iz inozemstva.

FORLÌ, 29. Povodom 45. rojstnega dne on. Mussolinija je prispele v San Casciano iz Londona večja skupina zastopnikov tamkajšnjega fašja. Počastili so grob Mussolinijeve matere, poznajo pa so se odpravili v Predappio, kjer sta govorila cav. Ballanti, tajnik londonskega fašja, in on. Olivetti. Londonski gostje so obiskali tudi grob Aleksandra Mussolinija, očeta načelnika vlade.

Pogreb admirala Bonaldija

SPEZIA, 30. Včeraj se je tudi na svečan način izvršil pogreb nenadno umrlega admirala Bonaldija. Nj. Vel. kralja je zastopal adm. Moreno.

General Nobile in tovariši

odpotovali iz Kopenhagena

KOPENHAGEN, 30. V soboto so prispeli rešeni člani ponesrečenega polarnega ekspedicije z generalom Nobilem na čelu v Malmoe, kjer jih je sprejel italijanski poslanik v Kopenhagenu grof Viola. Iz Malmoeja so se z ladjo prepeljali v Kopenhagen, kamor so prispeli o polnoči. V Kopenhagenu so se ustavili na italijanskem poslaštvu z namenom, da počakajo na Zappija, ki se je odpeljal v Stockholm, da poseti mater profesorja Malmgreena.

Malmgreenova mati je Zappija sprejela zelo pristržno. Izročil ji je kompas, ki mu ga je dal profesor Malmgreen zanj, in pa ostale njegove stvari, ki jih je bil pustil na ladji "Città di Milano". Po sestanku z Malmgreenovo materjo je Zappi nemudoma odpotoval proti Kopenhagenu. Sem je prispel včeraj zjutraj. Na postaji so ga sprejeli višji uradniki tukajšnjega italijanskega poslaštva.

Kopenhagenski novinarji so prosili generala Nobileja, naj jim pove kaj o polarni ekspediciji, o njeni nesreči in o bivanju na ledovju, a general ni hotel. Pač pa je izjavil, da mu je bil sprejem na Švedskem v veliko zadovoljenje.

Sinoči so general Nobile in njegovi tovariši nadaljevali svojo pot proti Rimu. Kot kaže, bodo jutri popoldne prispeli v Milan, zvečer pa bodo že v Rimu.

Nocoj bodo že v Rimu?

RIM, 30. General Nobile in drugi člani posadke ponesrečenega zrakoplova "Italia" so od davi na potu skozi Nemčijo. Če bo poteklo nadaljnje potovanje v redu kot doslej, bodo jutri zjutraj ob 3.50 v Italiji, in če se ne bodo peljali skozi Milan, marveč naravnost proti Bologni in Firencam, bodo ob 23.10 v Rimu.

BERLIN, 30. General Nobile in ostali rešeni člani polarnega ekspedicije so se davi ob 9. uri ustavili na postaji Schwerin. odkoder so takoj nadaljevali svojo pot proti Rimu.

BERLIN, 30. Ob 11.35 so general Nobile in njegovi tovariši prispeli v Magdeburg. Nadaljevali so takoj svojo pot.

Professor Behounek pa se je že prej s svojo sestro ločil od njih in je danes popoldne prispel v Stettin, kjer je dal novinarjem več pomembnih izjav o nesreči zrakoplova "Italia", o znanstvenih uspehih ekspedicije in o svojem bivanju na ledovju.

Izjave Čuhnovskega

o izsleditvi Marianove skupine

MOSKVA, 30. Letalec Čuhnovski je poročevalcu tukajšnjih "Izvestij" podal naslednje izjave o izsleditvi Mariana in Zappija na ledovju v bližini Brochovskega otoka:

"Ko se je ulegla megla na ledovje, sredi katerega je po naših računih skupina in ko se spričelo tega niso mogli več vršiti poleti nad to skupino, sem se moral vrniti. Z radiopostaje na "Krasinu" nam je bilo sporočeno, da je megla tudi okrog ledolomca gosta in da prodre pogled do razdalje treh milj. Ob istem času pa smo mi videli na večje razdalje.

Ko smo se bližali otokoma Foyno in Karla XII, smo naleteli na prvo gosteje plast megle. Sprito tega smo se morali približati tlor do razdalje 50 do 100 metrov. Vendar smo še vedno mogli opazovati ledovje. Na podlagi danih podatkov smo izračunali, da mora biti kje v bližini Malmgreenova skupina. Zato sem krenil nekoliko proti severu, da preiščem ledovje.

In res sem severno Foynovo otoka in otoka Karla XII. sem zapazil skupino mož, nad katerimi sem napravil z letalom več krogov, da bi mogel natančno ugotoviti zemljepisno lego, v kateri so se nahajali, in jo zaznamovati na zemljevidu.

Moji tovariši potrjujejo, da so videli točno kot jaz sam, da sta se nahajala na ledeni plošči dva moža, od katerih je eden mahal z neko čunjo, nekaj korakov stran pa je ležalo nekaj, kar je imelo obliko velike črke A. Kljub nižini, v kateri smo leteli, ne morem zatrditi, da bi bil vi-

del kaj določenega, to pa še posebej ne, ker nam je megla kratila vid.

Ko sem si točno ogledal skupino, sem se usmeril proti "Krasinu". Ko smo se po našem mnenju imeli nahajati v razdalji kakih milje od "Krasina", se je megla tako zgostila, da nismo mogli ničesar videti. Vsi poskusili, da bi se od katerekoli strani približali ladji, nam niso uspeli. Dasi sem bil sprito prav nizkega leta prisiljen sneti anteno brezžične postaje z našega letala."

Ferrarin in Del Prete

ne bosta nadaljevala svojega poleta?

NATAL, 30. Letalca Ferrarin in Del Prete sta se davi odpravljala, da odletita s svojim letalom proti Macellu. Ko sta pa skušala vzleteti, so se koleša zarila v zemljo, katero je bil tekmo noči razmeščal močan naliv. Letalo se je močno nagnilo in zadelo proti zemlji s kabino, ki se je precej pokvarila.

Ker bi bila popravila na lico mesta združena z velikimi težavami in ker pri Natalu ni primernega zemljišča za vzlet težekega letala, izgleda, da se bosta morala letalca odpovedati nadaljnjim poskusom za nadaljevanje poleta. Letalca sta nepoškodovana.

Gibanje cen v Italiji

"Giornale d'Italia" o nesorazmerju med cenami na debelo in na drobno

RIM, 30. Pokrajinski gospodarski svet v Milanu je izdal nov seznam cen življenjskih potrebščin v razprodaji na debelo. Iz tega seznama je razvidno, da te cene stalno padajo.

Kakor mnogi drugi listi, tako je tudi "Giornale d'Italia" objavil novi seznam cen, pospremljen pa ga je z naslednjim komentarjem:

"Padanje cen na debelo se stalno nadaljuje, ene na drobno pa še vedno nočejo slediti temu padanju in celo naraščajo za nekatere vrste življenjskih potrebščin. Statistika, ki jo danes objavljamo, kaže, kako nenormalen je položaj cen na drobno. In na ta položaj opozarjamo toliko ministrstvo za nacionalno gospodarstvo, kolikor vodstvo stranke prefekte in mednarodne odbora. Krivice treba izslediti in jih strogo kaznovati. Samo z dobrimi lekijami bo mogoče dati normalno lice trgu cen v razprodaji na drobno. To bo treba storiti v obrambo konsumenta, ki je vladni prav posebno pri srcu.

"Dokazati hočemo, kako nenormalni so nekateri položaji cen N. pr.: Italijansko sadje se prodaja v nekaterih italijanskih mestih po dražjih cenah nego se prodaja isto italijansko sadje, in morala bi biti boljše kak-vesti, na nemških trgih, kjer vprav naši pridelki določajo splošno ceno. To pomeni, da si hočejo Italijanski razprodajalci na drobno zagotoviti velike dobičke, ki so skrajno nepravilni, da ne rečemo nemoralni."

List navaja nato še hudo pretirane cene, ki jih je treba plačevati za sadio po nekaterih hotelih in restavracijah.

Nove določbe

glede izseljenjskih agentov

RIM, 30. S 1. septembra bodo stopile v veljavo nove določbe glede takozvanih izseljenjskih agentov t. j. okrajnih zastopnikov pomorsko-plovniških družb, ki so pooblaščenec, da na svojih parnikih in motoriziranih prevažajo izseljence v prekmorske dežele. Nobena pomorsko-plovna družba ne bo smela imeti več nego 244 takih zastopnikov v vsej državi, dočim jih je vsaka imela sedaj po več nego tisoč.

Ker so imeli ti izseljenjski agenti dobre provizije od vsakega izseljenca, so seveda nagovarjali čim več ljudi, naj zapuste domačo zemljo. To seveda ni bilo v skladu s smernicami vlade, ki skuša kolikor mogoče omejiti izseljevanje. Poleg tega, da se bo sedaj znižalo število izseljenjskih agentov, bo moralo biti odslej tudi njihovo delovanje takšno, da ne bo v nasprotju s pravkar omenjenimi smernicami. Tako določa okrožnica, ki jo je načelnik vlade razposlal pristojnim oblastem.

Povišanje v diplomatski službi

RIM, 30. On. Orazio Pedrazzi, bivši generalni konzul v Jeruzalemu, imenovan na novo službeno mesto v Tunisu, je bil povišan za izrednega odposlanca in polnočnega ministra.

Bela Kun v Rusiji

BERLIN, 30. Včeraj je prispel Bela Kun v Svinemünde. Tu se je takoj vkrcal na ruski parnik "Heringen", ki je kmalu nato odplul v Rusijo.

Dva procesa

pred posebnim tribunalom

RIM, 30. Posebni tribunal za zaščito države je danes sodil v dveh procesih proti komunistom.

Karel Mazzola in Alojzij Costa iz Milana sta bila obdolžena, da sta v lombardijskem glavnem mestu kovala zaroto proti državnim oblastem in skušala potom tiskovin načrtovati prebivalstvo k oboroženemu upor. To sta glasom obtožnice vršila od junija do avgusta 1927.

Obtožnica sta sicer zanikala, da bi bila prekršila zakone, vendar pa so policijski agenti izpovedali obtežilo proti obema. In tako je posebni tribunal obsodil Mazzolo na dve leti ječe, Costa pa na tri leta.

Popoldne se je vršil proces proti petorici komunistov iz Brescije, obtoženim, da so v pokrajini Como delovali proti državnim oblastem, snujoč zaroto. Obtoženci so izjavili, da so sicer po mišljenju socialisti in ne komunisti, vendar pa, da niso prekršili zakonov.

Posebni tribunal je obsodil Alojzija Castiglioni na 6 let ječe, Dantega Bianchia in Frana Frigerija vsakega na 4 leta, Dantega Carubija in Oresta Perlinja pa vsakega na tri leta ječe. Poleg tega so bili še vsi obsojeni na trajno izključitev od vseh javnih služb in na tri leta posebnega policijskega nadzorstva po prestani kazni.

Papeško odposlanstvo odpotovalo proti Sidneyu

NEAPELJ, 30. Včeraj predpoldne je prispel semkaj iz Rima kardinal Cerretti v družbi ostalih članov papeškega odposlanstva za mednarodni evharistični kongres v Sidneyu. Na krovu angleškega parnika "Orama" je odposlanstvo tekmo popoldneva odpotovalo proti Avstraliji.

Titulescu podal ostavko in prevzel romunsko poslaštvo v Londonu

BUKAREŠT, 30. Agencija "Radaro" poroča, da minister zunanjih zadev Titulescu iz zdravstvenih motivov podal ostavko na svoje mesto. Titulescu je nato odpotoval v Opatijo, kjer se bo zdravil kake tri mesece.

BUKAREŠT, 30. Sinoči je minister Titulescu odpotoval proti Benetkam. Vlada in regentski svet sta se sprito notranjepolitičnega položaja in radi pogajanj za izozemsko posojilo dolgo upirala ostavki ministra Titulescu. Ko pa vendar ni odnehal, mu je bilo poverjeno mesto romunskega poslašnika v Londonu.

Ker je regentski svet mnenja, da sprememba v vladi v tem času ne bi bile primerne, bo ostalo mesto zunanega ministra zaenkrat nezasedeno. Začasno bo vodil zunanje politične zadeve predsednik vlade Bratianu, ki mu bo pri tem pomagal poljedelski minister Argentoianu.

Incident na grško-bolgarski meji

Grški obmejni stražniki ubili bolgarskega narednika

SOFIJA, 29. V petek zvečer okrog 20. ure so grški obmejni stražniki ubili bolgarskega narednika, ki je pripadal k stražniški št. 5, ki se nahaja južno Nevrokopa. Bolgarski narednik se je takrat odpravil preko meje proti grški stražnici št. 136, da se domeni z grškimi stražniki o ureditvi pomočne službe.

Bolgarske obmejne oblasti so takoj odredile, naj postopajo bolgarski stražniki po zadevnih določilih mednarodnega pravilnika o obmejnih incidentih.

ATENE, 29. Tukajšnja uradna agencija je izdala naslednje poročilo: Sinoči je neki grški obmejni stražnik povodom nekega incidenta blizu stražnice št. 136 ubil nekega bolgarskega vojaka z bližnje bolgarske stražnice. Častnika z obeh stražnic sta se že sestala, da se uredi zadeva, ki v ostalem ni nikakega pomena. Na meji vlada popoln red.

Kmalu nato je izšlo drugo poročilo iste agencije, ki pojasnjuje, da sta se oba nasprotnika najprej skregala in je grški stražnik šel v razburjenju ustrelil bolgarskega vojaka.

SAIGON, 30. Apostolski delegat v Indokini mons. Aluti je danes umrl.

Jugoslovenski ministrski svet

razpravljal o deklaraciji vlade v narodni skupščini

BEograd, 30. Vladoi krogi so se ves dan živahno posvetovali o delu narodne skupščine, za katerega se pripravljala vsestransko in z veliko vneto, sestavljajoč svoj delovni program. Na prvo sejo narodne skupščine, ki se bo vršila jutri, so bili povabljeni že vsi poslanci, tudi pristasi KDK.

Zvečer od 19. do 22. ure se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je dr. Korošec poročal o osnovnih idejah, ki se imajo poudariti v vladni deklaraciji. Minister agrarne reforme Daka Popović je po seji novinarjem izjavil, da se bo jutri sestel poseben odbor ministrov, ki bo pripravil zakonski načrt o agrarni reformi v Dalmaciji. Poudarjal je, da ima najresnejši namen, izdelati čim boljši zakonski osnutek in da bo pozval v to svrhu k sodelovanju tudi strokovnjake iz Dalmacije, med njimi dr. Tartaglio. Izjavil je tudi, da je načrt vlade za delo narodne skupščine že izdelan.

Ob 22. uri je namestnik zunanega ministra dr. Šumenković narekaval novinarjem naslednje sporočilo: "Predsednik vlade dr. Korošec je obrazložil ministrskemu svetu osnovne ideje, ki imajo priti v deklaracijo vlade. Zatem se je razvila razprava, na podlagi katere je predsednik vlade izdelal vladno deklaracijo."

Vprašanje nettunskih konvencij

Italijanski poslanik Galli pri namestniku jugoslovanskega zunanega ministra dr. Šumenkoviću

BEograd, 30. Danes je poseliti poslanik Galli namestnika zunanega ministra dr. Šumenkovića, s katerim je imel daljši razgovor, o katerega podrobnostih pa ni bilo mogoče izvedeti ničesar natančnejšega. Minister je takoj nato odšel na dvor, odkoder je govoril po telefonu z zunanjim ministrom dr. Marinkovićem, ki se mudi v Han Pijesku. Marinković je bil namreč v daljši odvisnici pri kralju.

V zvezi s tem so vladni in drugi politični krogi nocoj zatrdjevali, da gre za končno ureditev odnosov med Italijo in Jugoslavijo, ker so baje nastopili nekateri novi momenti. Splošno pozornost je vzbudilo zatrdjevanje ministrov, da ratifikacija nettunskih konvencij za enkrat še ne pride na dnevni red narodne skupščine, marveč da bo še pred tem zunanji minister dr. Marinković odpotoval v inozemstvo.

Kakor znano, so bile predložene nettunske konvencije že pred vladno krizo narodni skupščini. Ker zadeva ni več nujna, bodo prišle na dnevni red po vrstnem redu, kakor so bile predložene. Ko bodo postavljene na dnevni red, bo izvoljen poseben skupščinski odbor, da jih prouči. Ratifikacije pa vlada ne bo pospešila in bodo nettunske konvencije ratificirane, kadar se bo zato ponudila najlepša prilika.

Te informacije sta potrdila tudi Vukičević in Pera Marković, ki sta naglasila, da z ratifikacijo nettunskih konvencij še ni računati tako kmalu, ker mora to vprašanje temeljito proučiti se poseben skupščinski odbor. Zastopnik zunanega ministra pa je novinarjem izjavil, da bo o tem vprašanju razpravljal še ministrski svet.

Politični krogi pa so se pričeli baviti z vprašanjem, ali so res nastopili v zadevi nettunskih konvencij novi momenti in kakšni so ti novi momenti, doslej pa niso še ničesar iztuhali.

Italijansko-jugoslovenska priateljska pogodba

v sodbi rimskega lista

RIM, 30. "Giornale d'Italia" objavlja danes dolgo poročilo svojega dopisnika iz Beograda, v katerem trdi, da se nahaja Jugoslavija na nevarnem ovinku. List pravi, da je notranji položaj slab tudi v gospodarskem ožiru, radi česar postaja vedno bolj potrebno veliko inozemsko posojilo. V to svrhu je treba živati v inozemstvu ugled, katerega si država ustvari samo,

če izpolnjuje od vlad prevzete obveze, počenši z ratificiranjem konvencij in pogodb, ki so bile sklenjene in ki že dolgo časa čakajo na ratifikacijo.

«Giornale d'Italia» nadaljuje: «Nova vlada je bila sestavljena prav 27. julija ob poteku roka za ratifikacijo nettunskih konvencij, ki bi morale urediti dobre sosedne odnose med Italijo in kraljevino SHS. Datum 27. julija, določen na podlagi šestmesečne odgoditve, ki jo je dovolila Italija, je pretekel in konvencije niso bile ratificirane. Tudi ni znano, ali je minister Marinović, ki zagovarja ratifikacijo, izposloval ali vsaj samo prošil za novo podaljšanje roka. Počenši z današnjim dnem se Italija pravzaprav lahko smatra za razrešeno sleherne obveznosti in lahko tudi smatra, da je za 27. januarja 1929 odpovedana prijateljska pogodba, sklenjena v Rimu med obema državama.»

List pravi nato, da je Italija takoj ratificirala nettunske konvencije in da bi jih bila morala Jugoslavija ratificirati leta 1925 pod Pašićevo vlado. Vprava tedaj pa, nadaljuje «Giornale d'Italia», «ko so bile konvencije predložene narodni skupščini, je izbruhnil spor med Pašićem in njegovim zunanjim ministrom Ninčevićem. Spor med Pašićem in Ninčevićem je bil, kakor izgleda, v zvezi s prikritim bojem med kraljem Aleksandrom in Pašićem. Ratifikacija nettunskih konvencij je bila tako odgodena in je postala središče dolgotrajnih parlamentarnih bojov. Konvencije bi se bile morale ratificirati sedaj, prišlo pa je do Rakićeve intervencije, ki je povzročila, da je postal notranji položaj zelo delikaten.»

Rimski list zatrjuje, da bi se bili sedaj že pokazali dobri uspehi nettunskih konvencij, ki so že štiri leta stare, če bi jih bila Jugoslavija ratificirala. Danes pa mnogi zatrjujejo, da nekatere določbe teh konvencij nimajo danes nobene veljave več.

«Italija», zaključuje «Giornale d'Italia», «je postopala napram Jugoslaviji z verno potrpežljivostjo in občudovanja vredno mirnostjo tudi sprčo pomenljivih provokacij. Italija je s tem dokazala, da je velika vlada. Vendar pa treba tudi v Beogradu odločno in čimprej spreminiti sistem ter izkazati Italiji o nospoštovanje, ki ga zasluži in ki ji gre.»

Viharno vreme

Tri človeške žrtve

LIVORNO, 30. Hud vihar je včeraj divjal nad mestom in okolico. Odnesele je strehe trem hišam in razdejal neko barako. Poškodoval je tudi nekatere nasade.

TRIDENT, 30. Vihar, ki je včeraj popoldne izbruhnil z veliko silo, je povzročil, da se je temperatura znatno znižala, posebno še, ker je ponekod padla toča. V Adiji pa se je zgodila težka nesreča. Nek čoln, v katerem so se vozili trije mladeniči, je vihar pognal proti nekemu stebri, da se je prevrnil. Dva mladeniča so požrli valovi, eden sam se je rešil s plavanjem.

VIAREGGIO, 30. Včeraj popoldne je tekem viharja udarila strela v neko kmečko hišo v Torre del Lago. Strela je ubila neko 70-letno staro in močno osmolila njeno sorodnico.

Huda nesreča na Poljskem

BERLIN, 30. V noči od sobote na nedeljo se je vnel v skladišču lahko gorljivih snovi in benena v Lodzu na Poljskem strahovit požar. Eksplozije so si sledile druga za drugo in v krogu s premerom štirih km so se združile vse šipe. Hiše v bližini skladišča so se težko poškodovale, pravo število žrtev pa se še ni ugotovilo.

Ljudje, ki so se nahajali v nekem hotelu, so pričeli skakati z okna: šest jih je izgubilo življenje, 80 jih je bilo ranjenih. Požar je baje nastal radi velike vročine teh poslednjih dni.

V Buenos-Airesu je senator Molinari izsledil skupno zarotnikov, ki so hoteli ubiti novoizvoljenega predsednika argentinske republike Rigoyena.

Volilna kampanja na Grškem se je pričela. Izgleda pa, da ji sledijo ljudje z neznatnim zanimanjem.

Francoski notranji minister je prepovedal komunistovske slavnosti, ki bi se imele vršiti 5. avgusta v pariškem predmestju Gorches.

Z londonskega letališča je odletel letalec Murdoch, ki namerava z dvema pristankoma — v Maršailu in Catani — poleteti do Kapstadta.

Politične beležke

Preslava dvajsetletnice turške ustave

Letos se je praznovala na svet način po vsej Turčiji dvajsetletnica turške ustave, ki jo je bil proglasil 23. julija 1908. tedanji turški sultan Abdul Hamid II. Proglasiti jo je bil moral zaradi mladoturškega pokreta, ki je osvojil začetkom XX. stoletja odlične turške kroge, posebno pa mlade častnike in dijake. A pokret je imel nalogo, da predvsem uresniči samoodlobo turškega naroda, po svoji zmagi pa se je prelevil v nacionalistični pokret, ki je z vso silo deloval proti narodnim manjšinam, proti katerim je bila usmerjena ostra politika poturčevanja, kar je bilo baš eden najvažnejših vzrokov balkanske vojne, ki je izbruhnila štiri leta pozneje.

Mladoturški pokret je imel svoje somišljenike predvsem med častniki makedonske vojske, med katerimi je bil tudi današnji reformator sodobne Turčije Kemal paša. Središče pokreta je bil Solun in 4. julija 1908. je iz pokreta vznikla pravcata vstaja. Mladi turški častnik Nias beg je tega dne na čelu 200 vojakov pobežnil v gore in tam pričel zbirati četaše. Izdal je na narod proglas, v katerem je zahteval ustavo. Nemir so se stalno širili in carigradska vojska, ki je bila poslana proti upornikom, je odpovedala poslušnost in se ni hotela boriti proti upornikom. Voditelji vstaje so nato nenadoma proglasili ustavo iz leta 1876., kar je izklopo na dvoru sultana Abdula Hamida precejšnjo zmešnjava. Tedaj je sultan ukazal, da se odpošlje proti upornikom maloazijska posadka, a tudi ta je odpovedala poslušnost in se ni hotela boriti proti Mladoturkom. Zgodaj v jutro 23. julija 1908. je bilo na dvoru posvetovanje in sultan je bil končno primoran, da izda ustavo. Naslednjega dne je carigradsko ljudstvo izvedelo, da je revolucija uspešna in pričelo s praznovanjem proglašenja ustave.

Rumunsko gospodarstvo

Gospodarsko življenje dežele je stalo prvih šest mesecev tekočega leta v znamenju pripravljajoče se uradne stabilizacije rumunske denarne veljave. Realizacija inozemskega posojila, predpogoj stabilizacije, se je namreč zavlekla in sprčo tega je v gospodarskih krogih vladala precejšnja negotovost. Delovanje posameznih gospodarskih panog je bilo z izjemo lesne industrije skozi celo prvo polletje popolnoma mlačno. Bankarstvo je čutilo posledice stabilnosti domače denarne veljave. Izginili so dobički iz deviznih kupčij, ki so tvorili v prejšnjih časih glavni vir dohodkov rumunskih bank. Vzdrževanje industrije in trgovine od nujemanja novih bančnih kreditov je vplivalo na splošno znižanje debetnih obrestí. Lesna industrija gre na uspešno kupčijsko delovanje. Zvišanje potrebe v nekaterih državah je stopnjevalo izvoz velikih množin rumunskega gradbenega lesa. Izvoz se je na podlagi statističnih podatkov dvignil še sčasoma za celih 40%. Francija in Italija sta se nahajali med glavnimi odjemalci. Petrolejska industrija je radi nizkih cen produkta trpela skozi celo polletje. Te razmere so se izboljšale šele v zadnjih dneh preteklega meseca. Produkcija petroleja znaša približno 1000 vagonov na dan. Tekstilna industrija in trgovina preživljata krizo. Vzrok — pomanjkljiva kupna moč širokih slojev sprčo lanske slabe žetve. Trgovina razpolaga z velikimi nerazprodanimi zalogi. (Ta pojav se opaža tudi v Madžarski, Bolgarski in Jugoslaviji.) Inozemska tekstilna industrija, ki izvažala svoje izdelke v Rumunijo, mora dovoljevat rumunskim veletrgovcem zelo dolge plačilne pogoje. Oživljenje splošnega gospodarskega delovanja bo po računih merodajnih krogov prinesla šele prihodnja jesen. Kmet bo do tedaj prodal obilno letošnjo žetev in prešel k nakupovanju vseh potrebnih predmetov, česar ni mogel lanskega leta storiti.

V Coquimbou (Čile) je razdejal hud potres mnogo hiš in je več ljudi izgubilo življenje.

V Coquimbou (Čile) je razdejal hud potres mnogo hiš in je več ljudi izgubilo življenje.

V Coquimbou (Čile) je razdejal hud potres mnogo hiš in je več ljudi izgubilo življenje.

V Coquimbou (Čile) je razdejal hud potres mnogo hiš in je več ljudi izgubilo življenje.

DNEVNE VESTI

Količnik za določevanje najemnine pri majhnih stanovanjih

Pred dnevi smo poročali, da se je vršila na tukajšnji prefekturi pod predstvom Nj. Eks. prefekta seja zastopnikov oblasti, fašistovske stranke in drugih prizadetih organizacij, na kateri je bila imenovana posebna komisija, ki ima določiti obseg povišanja najemnin onih stanovanj, kjer stanarina ne obsega štirikratne predvotne svote. Za predsednika komisije je bil imenovan tukajšnji tajnik fašistovske stranke inž. Cobolli-Gigli.

Kot je sporočila fašistovska zveza v tukajšnjih italijanskih listih, so bili določeni naslednji količniki za določevanje najemnine:

1) pri stanovanjih z dvema sobama in kuhinjo tvori povprečni količnik v primeri z l. 1914 število 2,80.

2) pri stanovanjih s tremi sobami in kuhinjo 3,20.

3) pri stanovanjih s štirimi sobami in kuhinjo 3,30.

Pri lokalih veljajo kriteriji kr. odloka od 16. junija 1927 št. 948.

Glede stanovanj z eno samo sobo in kuhinjo je komisija sklenila, da da so najemnine ne bodo višale.

Glede stanovanj z nad štirimi sobami ni bila določena nikakoli povprečna mera zvišanja in se to zadevni spori prepuščajo v rešitev preturam.

Cene življenjskih potrebščin

Povprečni indeksi glede cen poglavitnejših mest kraljevine so bili v mesecu juniju naslednji: Neapelj 98,43, Trst 97,92, Carrara 97,55, Ascoli Piceno 96,96, Palermo 95,64, Treviso 95,64, Videm 95,50, Siena 95,43, Aquila 95,31, Cremona 95,23, Potenza 95,22, Reka 95,20, Rimini 94,71, Mantova 94,60, Spezia 94,19, Genova 94,04, Lucca 94,02, Alessandria 93,82, Bari 93,74, Firenze 93,64, Pistoria 93,61, Gorica 93,44, Vicenza 93,21, Prato 93,18, Terni 93,08, Perugia 92,95, Benetke 92,70, Pula 92,64, Pisa 92,64, Cagliari 92,52, Verona 92,36, Piacenza 91,64, Livorno 91,24, Modena 90,97, Ferrara 90,86, Ravenna 90,74, Cesena 90,71, Padova 90,45, Bergamo 90,23, Milan 90,20, Taranto 89,97, Bologna 89,86, Catania 83,33, Biella 83,39.

Iz tega pregleda sledi, da je bilo v juniju letošnjega leta najdražje mesto Italije Neapelj, najcenejše pa Biella. Trst ne zaostaja mnogo za Neapljem in je sploh med najdražjimi mesti Italije, namreč drugo po vrsti. Po vseh drugih bližnjih večjih mestih se živi ceneje nego v Trstu, tako v Vidmu, na Reki, v Gorici in v Puli. Napram Vidmu in Reki znaša razlika okoli dva odstotka, napram Gorici in Puli pa je že znatna. Pula je po teh podatkih najcenejše med poglavitnimi mesti Julijske Kraljevine.

Falimenti

oročali smo že, da si razlagajo gospodarski krog številnost falimentov v Italiji kot proces čiščenja, v katerem polagoma izginejo ona podjetja, ki nimajo pravih predpogojev za uspešen razvoj, katerih obstoj torej ne odgovarja potrebam proizvodnje in gospodarskega življenja sploh.

V mesecu maju je znašalo število falimentov povprečno 35 na dan. V primeri z aprilom se je torej pomnožilo povprečno za en faliment na dan, toda je nižje nego v ostalih mesecih letošnjega leta. To bi pomenilo, da je začelo število falimentov iti navzdol. «Vsekakor pa je — pravi list «Sole», po katerem posnemljemo gornje podatke — umrljivost podjetij še vedno zelo velika in na stotine in stotine firm se vsak mesec izloči iz gospodarskega življenja dežele. Ta neoklonljivi proces čiščenja pa mora iti svojo naravno pot dalje kljub žrtvam, ki jih povzroča prizadetim posameznikom. To je bilo potrjeno s svarilno besedo načelnika vlade, kateri se ni obotavljal označiti to čiščenje kot «usoden in dobrodojen lom pomanjkljivih podjetij» ter ga postaviti med najaktualnejše elemente nagle in končne rešitve gospodarske krize.

Trgovinska bilanca

Celokupni uvoz Italije je v prvih petih mesecih tekočega leta znašal 8.960,6 milijonov, izvoz pa 5.585,7 milijonov lir. Isto razdelbo lanskega leta je dalo 9.918,1 oziroma 6.559,1 milijonov lir. Priznanih trgovinsko bilanco dosega 3.394,9 milijonov in je tedaj za 35 milijonov večji od lanskega, ki je znašal 3.359 milijonov lir.

Med pomembnimi navedenimi uvoznimi predmeti zavzemajo pšenica prvo mesto. Uvozili smo je 13,3 milijonov q v vrednosti 1.455,6 milijonov lir. Čeprav je bil uvoz za okroglo 300.000 q višji, se je vendar za ta predmet sprčo nazadovanja cen potrosilo okroglo 430 milijonov lir manj nego lani. Živahan je letos uvoz živine, ki je dosegel 66.383 napram 30.082 glav v vrednosti 146,7 milijonov napram 61,4 milijonov lir. Uvoz živine je bil s dvema tretjinama izravnani sprčo nazadovanja potrebe po svetem in zamrznjenem mesu. Sladkorja se je uvozilo 504.304 q v vrednosti 65,2 milijonov lir. Za 10.000 q večji je bil uvoz bombaža: 1.054.795 q v vrednosti 981,6 milijonov lir. Železo in jeklo beležita nazadovanje. Isto velja tudi za premog. Uvozilo

se ga je 34 milijone napram 5,3 milijonov ton v vrednosti 401,8 milijonov napram 1.061,1 milijonov lir. Ta predmet je prihranil okroglo 600 milijonov lir. Ostali uvozniki predmeti ne beležijo bistvenih razlik.

Za trgovinsko bilanco najbolj izdaten je izvoz sirove svile, ki je znašal 25.793 q v vrednosti 573 milijonov lir. Sledijo ji bombaževina in izdelki s 102.714 q v vrednosti 409,2 milijonov lir. Izvoz umetne svile je napredoval za celih 891.000 kilogramov, ki je vrgel skupno 220 milijonov lir. Mešanih svilnenih izdelkov se je izvozilo 2,6 milijona kg v vrednosti 222,4 milijonov lir. Izvoz zadnjih predmetov je napredoval za en cel milijon kg, nazadoval pa po vrednosti za 15 milijonov lir. Pomaranče in mandarine beležijo neugodno leto. Izvozilo se jih je komaj za 121,7 milijonov proti 348,7 milijonov lir. Limoni so se temu nasproti izvrstno uveljavili: 1.221.745 q v vrednosti 152,4 milijonov lir proti 1.035.300 q v vrednosti 141,5 milijonov lir. Proti 15.236 komadov v vrednosti 301 milijonov lir. Vsi ostali izvojni predmeti ne nudijo posebno velikih izpremenab.

Olimpijada v Amsterdamu

Štirideset držav v borbi za prvenstvo v lahki atletiki

Velikanski sportni stadij v Amsterdamu gleda morda sedaj najsilnejše sportne boje, v katerih so države zastopane po svojih najboljših močeh.

Lahkoatletski meetingi so prinesli senzacijo želim sportnikom dokaj presenečenje. Več svetovnih rekordov je bilo znižanih in precej sportnikov, od katerih se je pričakovalo presenetljivih uspehov, je pred najvišjim sportnim forumom klonilo in pustilo lovceje vence zmage drugim.

Krasne atletike je poslala na olimpijado Amerika. Skoro v vseh panogah se je po zaslugi teh spravila v finale. V 100 m teka je Legg (Zdr. države) dosegel 10 sek. in 1/4 — enako svetovnemu rekord (Paddock) Skok v višino je imel zgodovalec v Kingu (Zdr. drž.), ki je z 1 m 94 cm skočil za 4 cm nižje kot prvak Oshom. Met uteži: Kuck (Zdr. drž.) 15 m 87 cm. V tem se vsi konkurenti pobiti rekord sveta (Ralph Rose m 15,544). V dviganju uteži je zmaga Francoz Roger, ki je v trikratni poskušnji dvignil 355 kg. Drugi je bil Italijan Galimberti s 332,5 kg. V teku na 10.000 m je zmagalet znan finlandski tokač Nurmi, ki je s 30'18" in 1/4 postavil nov svetovni rekord.

V sabljanju se ni prišlo do finale. V semi-finalih je Italija premagala Angleško s 16 točkami proti 6 in Avstrijo s 15 točkami proti eni.

Kakor razvidno, so si Združene države že nabrale toliko točk, da lahko zaupajo nadaljni sportni sreči, tudi ako bi v kateri kategoriji predstavniki odpovedali. Italija je stavila velika upanja na Tavernarja v teku 800 m. Ta sportnik je v Parizu postavil 1,55 in je istega dosegel tudi v večbi. V Amsterdamu se ni mogel spraviti v finale niti v bateriji, ki je rabila za prvo 2 minuti in 3 sek. Zakaj, ni mogoče razjasniti.

Prihodnji dnevi bodo najzanimivejši v turnirju, ko bodo točke dolečevale definitivno prveke.

Rojstva, smrti in poroke v Trstu

dne 28. julija 1928

Rojeni: 11; mrtvi: 15; poroke: 5.

Iz tržaškega življenja

Tramvajska nesreča

Dvajsetletna dekla Pavlina Artar, stanujoča v Corso Garibaldi št. 5, je sinoči nekako ob 19. uri prišla pod tramvaj, ki vozi na prgi št. 4, a je pri tem zadobila le več ali manj lažje poškodbe. Ob omenjeni uri o je bila gospodinja poslala v mikrodinico, da nakupi petroleja. Na cesti pa je bila gneča, kakršna je pač navadno ob taki uri na korzu Garibaldi, da je deklet, ko se je vračala iz mikrodinice, le stežka hodilo po pločniku. V bližini mesnice Periatisti se je hotela umakniti nekaterim osebam, ki so tamkaj stali, in je stopila s pločnika. V istem hipu, pa ji je privozil od zadaj tramvaj, ki ga je vodil 25-letni Renato Andreolo. Ko je zaviral zapazil nevarnost, je koj tramvaj ustavil vendar ni mogel nesrečo popolnoma preprečiti. Tramvaj je deklet sunil in vrget na tla. Ljudje, ki so bili v bližini, so pritekli dekletu takoj na pomoč ter jo z nekim javnim avtomobilom prepeljali v mestno bolnico. Zdravnik ji je ugotovil številne poškodbe po vsem telesu, a vse le lažje narave, tako da je lahko že isti večer zapustila bolnico. Zdraviti se bo morala kakih osem dni.

Slaba plačana pokritovalnost

Potnajstletni Henrik Zorut, stanujoč v ulici Tiziana Vecellio št. 10, se je včeraj kopal s svojim bratom, šestnajstletnim Gvidonom, na barkovlanskem obrežju. Ob 18.15 sta nenadoma zapazila, da v hrbi gor. Skupaj z nekaterimi drugimi, ki so se tam kopali, sta se spravila na lice mesta, da pogasita požar, ki je nastal iz neznanega

vzroka med suhljadjo. Z vejejem sta mlatila po tleh in skušala udušiti ogenj, pa se je v tistem hipu od hrba ločil debel kamen, kakih 5 kg težak, ki se je s silo padel na nesrečnega Henrika. Bratu je prihitel koj na pomoč Gvidon, in s pomočjo javnega avtomobila TS 153 ga je prepeljal v mestno bolnico. Zdravnik mu je ugotovil številne poškodbe, ozdravljive v 10 ali 12 dneh. Kljub temu je dečko zapustil bolnico še tekom večera.

Kolesarjeva smola

Včeraj popoldne ob 13.15 se je vozil s kolesom po ulici del Istituto nždel 25-letni elektrotehnik Rudolf Scherlavi, stanujoč v ulici dei Gelsi št. 12. Ko je privozil na konec ulice, se je hotel umakniti nekemu vozu, ki mu je prihajal naproti, in je zato obrnil naglo proti ulici Raffineria. Nesreča pa je hotela, da je v istem hipu privozil po omenjeni ulici avto TS. 194, katerega je vozil 41-letni Josip De Lorenzi, stanujoč v ulici E. Toti št. 4, in v katerega je nesrečni kolesar neizogibno zavozil. Zadoobil je lažje poškodbe po glavi. Z istim avtom je bil prepeljan v mestno bolnico, kjer mu je zdravnik rano obvezal.

Težka nesreča kolesarja

V nedeljo zvečer se je vračala iz Barkovej proti domu skupina kolesarjev. Bili so to 16-letni Ernest

Binda, 18-letni Armando Umek, 16-letni Ranieri Velicogna in še neki drugi deček. V bližini železniškega prehoda pri Rojanu se je Velicogna ločil od družbe in se prijel tramvaja, ki je vozil pred njim. Nenadoma pa je zgrbil ravnotežje in padel s silo na tla. Prijatelji, ki so mu sledili v neposredni bližini, so mu prihiteli na pomoč in ga prepeljali v mestno bolnico z nekim zasebnim avtom, ki je v tistem hipu vozil tam mimo. Ponesrečenca, ki ni bil pri zavesti, je zdravnik pregledal in mu ugotovil težke poškodbe po celotnem telesu in pa prebiti lobanje. Bil je sprejet v kirurški oddelk. Njegovo stanje je opasno.

Kap ga je zadela

78-letni Ivan Blazič, stanujoč na Pendice di Scorcio 481, se je v nedeljo zvečer spravil v gostino, da skupno s tovariši popije kozarec dobre kapljice. Ko je tako brezskrbno srebral rujno vince, pa je nenadoma dobil živčni napad, ki mu je sicer v kratkem minil. Spremlili so ga domov, kjer se je počutil malo boljše. Ker se je hudo potil je zaprosil hčerko za novo parilo, da se preobleče, a v istem hipu ga je bolezen znova napadla, da se je zgrudil na tla od kapi zadet. Zdravnik rešilne postaje, ki je bil poklican na pomoč, je ugotovil njegovo smrt.

Vesti z Goriškega

Goriške mestne vesti

Procesija za dež

Včeraj jutraj okrog sedme ure se je v Gorici vršila velika procesija za dež iz cerkve Sv. Ignacija na Travniku se je razvil dolgi sprevid prosečih za dež proti cerkvi sv. Roka, kjer se je vršila maša. Po maši se je procesija vrnila spet na Travnik. Procesije se je udeležilo izvanredno veliko ljudi.

Nedeljska nevihta

V nedeljo popoldne so se jeleti zbirali po celotnem nebu nad Goriško črni oblaki in pred večerom je že bolj zagrmelo, znamenje, da se bo res morda usulo. In res — tik v mraku je privršla nevihta, ki je bila po nekaterih krajih zelo silovita. V zgornji Vipavski dolini — je nevihta le švignila mimo, toda njen pohod je bil tako vihar, da bi kmalu več škodovala kot koristila. Veter je lomil vejeve, podiral celo drevesa in škodil vinogradom, kjer je klesnil grozdje. Z nevihto je prišla tudi toča, ki pa — upoštevajoč le te podatke, ki jih imamo na razpolago — ni napravila velike škode, zlasti, ker je le malo časa točila. Takoj za tem, ko je nevihta prešla, je pričela pihati burja, ki je do jutraj posušila vse luže po cesti. Tako je dež le malo koristil. Kot v gornji Vipavski dolini, tako je podri dež tudi v dolinji. Zlasti je nevihta zbrala vse svoje moči okrog Dornberga, Zalošč in Tabra. Rula je cela drevesa in napravila veliko škodo sadnemu drevu. Samo enemu kmetu je izdrila za tri voze hrastov in akacij. Škodila je tudi v vinogradu. Padala je celo toča, ki pa ni veliko škodovala. V Prvačini je moral čakati vlak četrt več kot ponavadi, ker ga je ustavila nevihta.

Ljudje so mnenja, da bo sedaj bolj pogostoma dež, ker se je vendar enkrat zilo.

Prefekt opozarja poteštate, da morajo sprejemati prošnje za povračilo trgovskih kavcij

Prefekt je naslovil okolično na vse občinske načelnike, v kateri poudarja, da je ministrstvo za nacionalno gospodarstvo zvedelo, da veliko občin noče sprejemati in preučevati potom občinskih komisij, ustanovljenih s kraljevim ukazom zakonom, prošnji onih potujočih trgovcev (krošnjarjev) in sploh onih revnejših prodajalcev, ki prosijo za vrnitev kavcije z ozirom na njih ravno gospodarsko stanje. Ker pa to ni prav, opozarja prefekt strogo vse poteštate, da morajo vedno in brezpogojno sprejemati tozadevne prošnje in jih pregledati kot one, v katerih prosijo trgovci za oprostitve plačevanja kavcij hkratu s prošnjo za trgovsko dovoljenje.

Nesreča mladega goriškega zdravnika

Včeraj popoldne se je v Krminu ponesrečil zdravnik dr. Franc Marušič iz Solkana, asistent v bolnišnici «Casa Rossa». Z motornim kolesom je zadel ob neki kamion. Zri padcu na tla je prišel z desno roko pod težko kolo avtomobila, ki mu je je popolnoma zdrobil.

Prepeljan je bil v goriško občinsko bolnišnico, kjer so mu njegovi stanovski tovariši sinoči odrezali desno roko nad zapestjem.

Odkazalo mu je prst

38-letnemu Jožetu Bofulinu iz Standrača je cirkularna žaga včeraj popoldne odrezala palec na levi roki. Zdravi se v goriški bolnišnici.

Nesrečna smrt mladega rudarja Sinoči ob 20.30 je izdihnil v goriški bolnišnici 20-letni rudar Franc Sovdat iz Kal - Koritnice. V soboto se je pri delu v Rabelskem rudniku ponesrečil. Padel je z višine 15 metrov in razbil črepijo ter si prelomil hrbtenico.

Nesrečni mladenič je zaveden fant in je pred leti vneto sodeloval pri prostetnem delu. Naj v miru

počiva ta nova žrtev nevarnega rudniškega dela!

Avto se je zvrnil v jarek

V soboto jutraj okrog sedme ure je vozil od Trsta sem po Mirenki cesti avto, lasti Tržačana Ivana Celovizza, starega 24 let. V avtomobilu so se nahajali še inž. Ivan Cecovini s svojo ženo Angela in štirinajstletnim sinom. V bližini mirenškega pokopališča se je avto pokvaril, zlomila se je priprava za krmiljenje. Na ta način je pritisnil za zavore toda avto se je tedaj zalezel v občestni kamen in se prevrnil. Dotim sta gospa in sinček padla več metrov iz avtomobila in se precej pototkla, sta oba moška ostala popolnoma nepoškodovana. Ranjenca sta bila prepeljana nato v občinsko bolnišnico. Gospa ima zlomljeno desno rebro, dočim si je deček zlomil levo lopatico. Kakih 40 dni se bosta morala zdraviti.

Novo cene rižu

Prefekt navaja spremembe v cenah, a jih je določil mednarodni odbor za prodajo riža na drobno. Cene boljše vrste rižu so 2,10 in 1 kg slabše vrste rižu pa 2.— in 1,90.

Nov poteštati v Rihemberku

Za novega poteštata v Rihemberku je imenovan od prefektore stotnik Rino Continella.

Ravno «ušfal» ga je

Pred nekaj dnevi se je v pozní noči spizlal v stanovanje Franca Sinigoja neki Ivan Samsa star 32 let z nič kaj poštenim namenom. Namreč, da bi kradel. Komaj pa je svoje dolge prste položil na neke hlače, ki jih je očividno imel odnesti s seboj, ga je pri tatinskem delu zalotil Sinigoj, ki je vrh tega še občinski stražnik. In ga kratkoma kar lepo odpeljal k orožniku.

MIREN

Singerjev težaj

Šele drugi dan raznesla po naši vaši, mater in očeta ponesrečena, kateri jama je bil kot edini sin doma glavno upanje in nada. Akoravno se mladi, je bil skriben in zelo priden mladenič, tako da so ga vsi radi imeli. Pokoj njegovi duši, uleželostim staršem in bratu ter sestram pa najiskrenejšje sožalje od vseh domačinov.

BUKOVICA

Požar, ki povzroči do 100.000 lir škodo

V petek zvečer okrog enajste ure je prišla nenadoma goreti hiša tukajšnje edine trgovke Franciške Beltram. Ogenj se je vnel v podstrešju in ga je prvi opazil Beltramov sorodnik, ki se je po hrihu nad hišo vračal domov. Takoj je zbudil domače, ki so si rešili pa le golo življenje, ker je ogenj, ki je zašel v streho, krito z eternitom, pod katerim se je nahajala tudi zelo suha smolnata lepenka, takoj z nenavadno silo objel celo poslopje in v kratkem času upepelil vse, tudi trgovino, v kateri se je nahajalo veliko založenega blaga. Na klic domačinov so se sicer takoj zbrali okrog požara domačini, ki so poskušali gasiti, a zaman! Zlasti se, ker je primanjkovala voda. Nekdo je skočil tudi po goriske gasilce, ki so sicer prišli na kraj požara, pa niso mogli ničesar rešiti. Gospa Beltram trpi okrog 100 tisoč lir škodo, ki pa je k sreči deloma krita z zavarovalnino.

ČEPOVAN

Kolo, ki se povrne

Tukajšnji orožniki so iztaknili kolo, ki je bilo pred časom ukradeno Goricanu Humbertu Valiču. Kolo je imel Avgust Bremec, ki pa se je takoj izgovoril, da je kupil od nekoga Stetana Suligoja, starega 19 let iz Lokovca nad Kanalom. Tega slednjega so nato orožniki naznanili sodišču.

VIPAVA

Tudi tu kolesarski tatovi

Pred nekaj dnevi je izginito izpred hotela »Adria« kolo tukajšnjemu zidarskemu mojstru Jožetu Krhmetu. Ko je ta zapazil tatovom, ki se je odpravil proti Trstu, Jože pa je — nehoti len — našel avto in se z njim odpravil za tatom, katerega je tudi resnično dohitel v bližini Brancice. Pobjel je je kolo in s tatovom vred v avto. Kolo je odpravil domov, tata pa k orožnikom. Prej mu je pa dal še cen par lekcij.

Reška pokrajina

Izlet v naš les.

Odpravila so nas je majhna skupina v naš gozd pod Snežnikom, da se vsaj za nekaj ur izognemo neznoznim solničnim žarkom in se navžijemo svežega zraku iz še večno mogočnega gozda, čigar površje se čeni na 26.000 ha s povprečno starostjo lesu do 70 let. Od tega površja odpade 16.000 ha knezu Schonburgu-Waldenburgu.

ARRIBA

so čokoladni bonbončki, jako okusni in brzo učinkajoči. Delujejo sigurno in so edino nedosegljivo sredstvo proti glistam. Izvrstno zdravilo za vsacega, velikega in malega. Otrokom velja za slastico, prisaša družinam zadovolnost veselje in srečo.

Kupi se v vseh lekarnah v zelenih zavojčkih po Liro 1.-

PODLISTEK

V. J. KRIŽANOVSKA:

Pajčevina (152)

Roman v štirih delih
Iz rusčine prevedel I. V.

— Zaradi tega so bržkone še tako razkačeni, da se je bati pogroma? — je vprašala razburjena Milica.

— Deloma. Toda razen teh neprestanih spopadov z Nemci vzemirjajo ljudstvo še druge krivice. Baš sedaj se ljudstvo razburja zaradi neke zadeve, ki se vleče že deset mesecev, odpor postaja vedno hujski in bati se je hudih posledic.

— O kateri zadevi govorite? Prosim vas, razjasnite mi to, Dmitri Pavlovič.

— Stvar se je zgodila v keramični tvornici, kjer je za ravnanja Kranze. Pred nekaj leti se je smrtno ponesrečil neki delavec; tudi njegova žena je kmalu potem umrla ter zapustila sirota. Bil je to dvanajstleten deček, ki so ga sprejeli v tvornico. Na svojo nesrečo je ubogi Osip prišel pod oblast nekakega nemškega mojstra, ki ga je Kranze sprejel. Ta mojster, Leopold Hering, je po rodu Prus in se odlikuje po neverjetni krutosti napram ubogim vajencem, ki jih tepe ob vsaki primerni in neprimerni priliki. Osipa je imel posebno na piki, zato ga je neumisljeno tepel po glavi, da je bil Osip kratek, poslušen in delaven. Nekdo se je vrnil domov ves blede ter se tožil, da ga glava silno boli. Povedal je, da ga je mojster tako močno udaril po glavi, da je občutil, kakor bi mu nekaj »zaskrtalo v mozgu«. Nato je legel in se ni več vrnil na delo, čez pet

Nič ne de, če smo izgledali hribovci »po silu«, dobra volja je takoj pregnala čemernost prezgodaj vstalih, ker že ob prvih korakih jo B... začel stresati svoje srečno izbrano dovijko, ki so bili kot dobra jutranja kopa. On je bil naš »vodnik«.

Če bi ne bil čas odmerjen in bi se ne bili bali solca, bi bili šli na Milonjo (1098), kjer so pod obema skalama zakopani zakladi, tako govori ustno izročilo. Ni čuda, če je ljudska domišljija to iztaknila, saj od daleč izgledata skali kot razvalini mogočnih gradov. Po dvehurni hoji smo se odpočili nad Peklom pod Suhim vrhom. Menda nam je naš vodnik hotel zbuditi posebno spoštovanje pred temnim lesom, ko nas je tako resno vihal, kako se mu je pred leti na čuden način klanjal medved s katerim sta se v gozdu srečala: medved je bil z zadnjim delom telesa obrnjen proti njemu. Seveda pa je tukaj splošno znano, da je v gozdu nekaj medvedov, ki pa se jih gozdarji ne boje. Lovska kronika beleži slučaj, ko je pok. Strle iz Koritnic pred leti ustrelil več medvedov. Bil je odličan lovec.

Zavili smo v les, ki se mu pozna, da je velika opora kmetškemu gospodarstvu, ker je precej izsekana. Dobro nam je dela njegova senca. V bolj vlažnih letih je polno malin, a letos se moramo zadovoljiti s kako jagodo. Naš vodnik, ki je dobro preštudiral knjigo »Zel in plevel«, je skrbno stikal za zdravilnimi zelišči. Naenkrat nam je udaril v nos duh po medu in ko smo nad vejami, ki zaslišali tvenčanje čebel, nam je bil polaj jasen: ko po vročih dnehi nastopijo hladne noči hoje medved, t. j. da izloča sladke sok, nekatr imenovan. Rečemo mu tudi hojova mana. Zato pa vozijo naši čebelarji čebele v gozd na pašo. Letos so izredno zadovoljni, ker je pašna borata. Panji so že sedaj dali do 25 kg medu. Slaba stran pa je v tej paši ta, da čebele izredno opešajo.

Stare markacije bivšega Slov. pl. dr. so nam bolj kakor naš vodnik kazale smer proti Črnemu dolu, ki je bil naš cilj. Prav lahko se zaide, ker so si liakaste doline in strmi obrasli griči tako podobni, da so je kmalu izločilo. Okrog 9. ure smo bili na mestu. Vekrnat sem že slišal o Črnem dolu in kdor je bil v njem, ga ne more prehaliti. Vendar pa sem mislil, da se njegova večšina pretiruje. Motil sem se, ker je menda ta dolina po svoji lepoti edina v naši deželi. V zadregi sem in ne vem, kako naj bi vam raztrnil njeno lepoto. Vnemer smo ponavljali: lepo, lepo, lepo. Prostrano ravnino (laz) oklepajo vitke, tupatam celo do 30 m visoke hote tesno ena ob drugi, kar dela močeno masivnost. Pritajeno šelestenje in prožno pripobijanje te premakne med probujajoče se vojake kralja Matjaža, človek, ima vtis da je v velikanski zibelki. Višje v strme hribe pa se vrste svetlozelene bukve. Ulegel bi se in sa-

njal v kristalnočisto nebo, vzpenjajoče se nad tem planinskim biserom, draguljem ali kako bi ga že imenovali. Ta dolina se po svoji lepoti lahko kosa z onimi švicarskimi planin. Nepristano so mi je vsiljevala slika našiminknih dam, parumiranih in elegantnih gospodov, ki se kosajo v lepoti in eleganci in se vdajajo velikomestnim nasladam. Kje je resnična lepota: na zaprašenih ulicah in v opojnem ozračju moderne kavarne, ali v narčju preproste a mogočne prirode? Premito za hip v to smer in živito se v veličastvo prirode!

Črni dol, črni studenci, črna draga, vse je tamkaj črno. Črno in temno radi gostega jelovega lesu. B. nas je vtrajno zabavala kljub smoli: revča so pikale muhe, komarji, ose in tudi bodča neža (zelišče), ki ji je prej prisodil posebno zdravilno moč, je zgubila na vrednosti, ko ga je pošteno zbledel. Več smolo — več dobre volje, krepkejši dovijki, ki so stopnjevali naš smeh od solz. Nad noko ose — ki ni vedela za njegovo muho — se je tako razsrdil, da se je z nestrpnostjo napeljal obul z namenom, da ji čimprej priviha vrtinjak.

Ker ni bilo vode iz nismo imeli pokrival za prenočje na prostem smo morali do Zavetišča (Rifugio 1242 m nad morjem), pol ure od Črnega dela Treba je bilo sez Kobili žele, ki pa mu je B. dal drugi naslov. Namesto da bi bili šli po železu, smo pod njegovim »spretnim vodstvom« zašli v najhušo strmino. A dobra volja je potlačila trud in ko smo pri Božji martiri stopili na verno pot, so ženske energično zahtevale, da jim da spričevalo o prestani skušnji v hribovstvu. V četrto uro smo bili v zavetišču. Kjer sem nehote ponovil Cankarjeve besede: Kamor stopi človek prinese smrt. Ona masivna in neprikladna stavba je kakor razglasila pesem sredi mirne jasne noči, kot nož v srce zlate narave. Zavetišče je kakor železniška postaja: od sobote na nedeljo avti, krik, ropotanje, razposajenost. Prenočiti je precej primeren tudi hrana dobra. To je v upravi Club Alpina, oziroma zoboholnika z. B. B. B. Ko smo se pošteno odpočili (bila je sobota), smo se drugič dne vrnili v Črni dol. Nameravali smo na Snežnik, dve uri od Zavetišča imeli smo tudi v narčju Planine, a radi posebnih zaprek smo morali to opustiti. Skoda, da ni v Črnem dolu vode. Pa je bo prihodnje leto bolje, ker nameruje Club Alpino popraviti barako bivšega Slov. pl. dr.

V popoldanskih urah smo se vračali proti domu, a po glavni trnovski poti, ker je naš vodnik zavohal ozljaje, ki točijo tirolea. Takrat nas ni vodil za nos.

Tako dobro voljo je mogoče dobiti le v narčju nepokvarjene prirode. Se pojdemo.

Znanost in umetnost

Naše nebo v avgustu

Solnce se v avgustu čimdalje bolj niža na nebu. Ob začetku meseca je 18°2', ob koncu pa le še 8°39' severno od polutnika. Temu primerno se krajša tudi dan od 15 ur 3 minut na 13 ur 27 minut.

Za opazovalca v Trstu bo stalo Solnce najvišje na nebu 1. avgusta ob 12. uri 11 min. 7 sek., 15. ob 12. uri 9 min. 19 sek. in 31. ob 12. uri 5 min. 13 sek.

Luna. Ščip bo 1. avgusta ob 16. uri 31 min., zadnji krajec 8. ob 18. uri 24 min., mlaj 15. ob 14. uri in 49 min., prvi krajec 23. ob 9. uri 21 min. in zopet ščip 31. ob 3. uri 34 min.

Luna bo v perigeju, to je v najmanjši razdalji od Zemlje

10. avgusta ob 18. uri. Oddaljena bo tedaj od nje 368.950 km. Najbolj oddaljena od Zemlje ali v apogeju bo 23. avgusta ob 8. uri. Ta največja razdalja bo znašala 404.080 km.

Planeti: Merkur, najmanjši in Solnceu najbližji planet bo skozi ves mesec neviden. 16. avgusta bo namreč v zdoljni konjunktiji s Sincem. Nahajal se bo za opazovalca na Zemlji ravno pred Sincem.

Venera je takisto nevidna, ker je za zemljana v avgustu preblizu Solncu.

Oba notranja planeta (Venera je namreč kakor Merkur Solncu bližja od Zemlje) bosta torej v avgustu nevidna.

Boj ugodne so prilike za opazovanje zunanjih planetov, dasi tudi ne najboljše.

Mars bo v drugi polovici noči zopet viden, toda precej slabo. Vzhajal bo okoli 1. ure po polnoč in se bo nahajal v ozvezdju Bika.

Jupiter bo viden skozi ves mesec po 23. uri. Iskati ga moramo takisto v ozvezdju Bika, da se pa neprimerno lažje izslediti kakor Mars, ker je njegov navidezni premer več nego petkrat večji.

Saturn je viden zvečer in sicer v ozvezdju Skorpiona.

Uran je sicer viden skoro vso noč v ozvezdju Rib, toda radi svoje prevelike razdalje nikakor ne s prostim očesom.

Neptun pa bo v avgustu sploh neviden.

V avgustu bo dosegla spremenljiva zvezda Mira Ceti v ozvezdju Kita, o kateri smo zadnjič obširneje pisali, višek sijaja.

Mesec avgust je na kresnicah silno bogat. Poleg tega pa nudijo tople poletne noči najlepšo priliko za opazovanje.

Med 12. in 16. avgusta se bo zopet prikazal kakor redno vsako leto v svojem lepem sijaju roj kresnic, ki nosi po ozvezdju, iz katerega navidezno izvira, ime Perzeidi.

Ozvezdje Perzeja bo sredi meseca o polnoči na glavnem krogu, ki si ga mislimo potegnega od Tečajnice proti vzhodu, in sicer približno v sredini med Tečajnico in Obzorikom. Tečajnica ali Polarna zvezda je skrajna zvezda v ojesu Malega

voza in leži precej natančno na podaljšku premice, ki gre skozi zadnji »kolesi« Velikega voza, in sicer od svetlejšje izmed teh dveh zvezd približno štiri in polkrat tako oddaljena kakor ti dve zvezdi med seboj.

Roj Perzeidov je zelo dolgo znan, gotovo že od l. 830. po Kr. Perzeidi so najbogatejši roj, ki se povrača leto za letom z enakim sijajem, ter traja izmed vseh rojev največ zaporednih noči. Vsa doba teh utrinkov znaša šest tednov, posebno številni pa so utrinki od 12. do 16. avgusta. Roj preneha 21. avgusta.

Po vsej verjetnosti je roj Perzeidov v ožji zvezi s kometom, ki nosi po letu odkritja številko 1862 III.

Drugi roj, ki se letos zopet prikaže, so »Kresnice« knjižne družine »Luč« v Trstu. Izdajaršice tega roja ali kakor se glasi astronomski izraz radijant je v tiskarni »Edinosti« v ulici Sv. Frančiška Asiškega. Čitatelji naj pridno sledijo vestem v našem listu, da ne bodo zamudili prilike in »vlovili« svoj delež od teh utrinkov.

Kulturni vestnik

Ruska dela v evropskih jezikih.

Skupina ruskih učenjakov je na pobudo profesorja Nemenova sklenila, da bo ustanovila v Leningradu posebno založbo, ki bo imela nalogo oskrbovati prevode ruskih znanstvenih del in jih izdajati v nemškem, angleškem in francoskem jeziku. Namen tega podjetja je, da seznanijo in emstvo s pridobitvami ruske znanosti. Komisariat za ljudsko izobrazbo je ta načrt odobril.

Dve novi drami.

Romain Rolland, znani francoski pisatelj in dramatik, je pisal dve novi igri. Enodejanko »Cvet-

KOLESA!!

Predno kupite kolo, obiščite našo trgovino brez obveze za nakup.

Vsako kolo z najamčeno 12 mesecev - Velika izbira kolesarskih potrebščin

Kolo štaniš, najamčeno 12 mesecev L. 445. Kolo luksuzno, z ručajem R. Carier, najamčeno L. 500.

G. MILOCH & C. o. Trst, Via XXX ottobre 4

KOLESA!!

Dobili bodete kolo, ki rabite, po ceni brez vsake konkurence.

Biser čistil

službo onemu Poljaku, ki ste mi ga priporočili...

Milica je položila prst na ustne.

— Tssi! Nikoli mi ne govorite o Gureckem v navzočnosti mojega moža, sicer bi jo skupila.

V kratkih besedah mu je Milica razjasnila stvar in prosila Derevnina, da sporoči gozdarju, naj se ne pokaže pred oči grofu. Dmitri Pavlovič se je nasmeljal.

— Tudi jaz mislim, da bo nevihta, če grof zve resnico o begu Gureckega. Toda jaz ga opozorim; zdaj nosi ime Falkovski in oskrbnik Znamenskega je z njim zadovoljen.

Naslednjega dne se je Milica podala v eno svojih tvornic ter napravila natančen pregled. Oskrbnik Kranze je sprejel grofa in grofco z največjo uslužnostjo ter jima pokazal proizvodnjo, seveda vse z najlepše strani. Milica je bila navidezno z vsem zadovoljna in je prosila, naj ji predstavijo mojstre in nameščence pri upravi; ko se je uverila, da so vsi brez izjeme Nemci, med temi pa po večini tuji državljani, je namršila obrvi, poizvedela za število in narodnost delavcev ter velela, naj ji pokažejo njih bivališča.

Kranze se je začudil; videlo se je, da ni zadovoljen, vendar pa je sprejel gospodarje k skupini lepih hiš, ki so bile udobno opremljene. So bile delavcev so bile svetle, prostorne ter preskrbljene z žimnicami, odeljani in posteljnimi perlom. Vse to je dala uprava. Milica si je vestno ogledala vse hišice, in ko je zapustila zadnjo, je vprašala:

— Kje pa žive ruski delavci? Vsa stanovanja, ki ste mi jih pokazali, so zasedena po inozemcih.

Kranze je bil v zadregi in v prvem hipu ni vedel, kaj odgovoriti, toda potem je rekel, da so Rusi sedaj začasno drugje nastanjeni, ker njihove hiše bodo začeli zidati šele prihodnje spomladi.

— Dobro, pokažite mi, kar je, — je velela, ki imajo kajpak pravico do istih udobnosti.

Milica in ga premerila z mračnim, nezaupnim pogledom.

Toda, kar je nato videla, je presegalo vsa njena pričakovanja in celo grof je bil zadet. Nesrečni delavci so se gnetli v umazanih, temnih in slabo zračenih barakah, ki so bile pravcatim hlevom enake. Ob stenah so ležala ležišča iz golih desk in le tu pa tam kakšna prelečana ali raztrgana žimnica; vajenci pa so spali kar na kupu in na zemlji, na strašnih cunjah, ki so jim služile tudi za odejo.

Milica je bila bleda in jezno je pogledala Kranzeja.

— Vaša nesramnost presega vse meje. Ne morem razumeti, kako si prisvajate tako oblast. Inozemski golazen, ki prihaja semkaj jest naš kruh, ste nagradili z vsemi mogočimi udobnostmi in na moje stroške; z mojim denarjem ste kupili postelje, žimnice, perilo itd. za svoje rojake, a moje ste namestili slabše od vsake živine, otroci pa morajo spati na cunjah. Vsi ti nesrečniki hiraajo v teh nezdruhljivih bivališčih, brez zdravniške pomoči; hrana pa je bržkone tudi take vrste kakor stanovanja. Torej vedite, da je konec tega nereda, znala bom brzdati drznost teh priptencev, ki so se tako gosposki tu namestili. Že jutri boste začeli urejevati to zadevo in glejte, da bodo ruski delavci po človeško živeli. Zahtevam, da točno izpolnite moje ukaze. Ali ste razumeli?

Milica je obrnila hrbet Kranzeju, ki je onemel od jeze, in se z naglimi koraki podala k vozu. Bila je vsa iz sebe, in celo grof je bil tako zadet, da ni niti skušal miriti žene; ko pa je pozneje izjavila, da zapodi ven vso to inozemsko golazen, je rekel:

— To bi bilo prehudo. Zakaj bi preganjala in jemala kruh poštenim delavcem? Saj oni niso nič krivi, če z njimi bolje ravnamo kakor z ruski.

Literatura sedanjosti.

Moskovska revija «Na literarnem postu» obdeluje enega najbolj perečih problemov proletarske literature. To je problem umetniškega oblikovanja sodobnega živčnega človeka. Nam oddajeni, sedanjosti odmaknjeni junaki Tolstega so bolj življenjski, konkretni, prijemljivi kot od najbolj nadarjenih proletarskih pesnikov ustvarjena tipi. Umetnost klasičkov je tako velika, dosegli so tako stvariteljske višine, da obklevirni, vsečloveški elementi njihovih del čisto iz zavesti čitatelja izrinejo nazadnjaške, proletarske svetovnemu nazoru si nasprotno, otročje, če bi ne pripoznali dejstva, da mladi proletarski pesniki hodijo sami od sebe h klasičkom in s.olo.

Meškova knjiga v češčini.

Med slovenskimi pisatelji je menda Meško poleg Cankarja največ preveden v češčino. Letošnje leto je izšla v Brnici Meškova knjiga «Mladim srcem», povesti za mladino, ki jih je bila svojčas izdala Mohorjeva družba. Knjigo je prevedel Antoš Horsak. Kot svoj čas v slovenščini so izšle povesti tudi v češčini s Santilovimi in Vavpotičevimi ilustracijami. Istotako so izšle v češčini tudi Meškove «Legende o svetem Františku», ki jih je bila izdala Goriška Mohorjeva družba. Prevedel jih je isti prevajalec kot zgoraj in jih izdal v samozaložbi.

Proslava pesnika Goetheja.

V letu 1932. se bodo obhajale velike Goethejeve spominske svečanosti. Med ameriškimi Germanisti obstojijo dalekosežni načrti za njegovo proslavo. Ob tej priliki nameravajo izdati zbornik, ki bo obravnaval ulogo, ki jo je Goethe imel in jo še ima v duhovnem in kulturnem življenju Amerike. Pri tem zborniku bodo sodelovali vsi ameriškimi učenjaki, ki so se v svojem področju na katerikoli način ukvarjali z velikim pisateljem.

Moskovski narodopisni muzej.

V moskovskem narodopisnem muzeju se je pred kratkim otvoril vzhodni slovanski oddelek, ki obsega Velikoruske, Ukrajince in Maloruske. V njem se je odprla razstava tanguške antropološke ekspedicije, ki obsega med drugim tanguško zbirko lobanj, ki je prva te vrste.

Rusko-nemška filmska zveza.

Kot poročajo «izvestja», sta se rusko sovjetska filmska družba «Mezrabpom Rus» in nemška filmska družba «Prometeus» združili med seboj v svrhu skupne izdelave in razpečevanja filmov. Združena firma se imenuje «Mezrabpom-film». Zdal izdelujejo v Berlinu svoj prvi film po nekem rokopisu Lunarskega in Greberja. Film se imenuje «Salamander» in obsega nauke in življenje dunajskega biologa Kaemmererja, ki se je bil ustreli klamu potem, ko se je bil preselil v Moskvo.

Slovenska religiozna lirika

Slovenci imamo malo dobrih antologij. S «Slovensko religiozno liriko», ki je pred kratkim izšla v Ljubljani, smo dobili antologijo religioznih pesni, ki jo smemo postaviti na prvo mesto. Zbirka je majhna in morda je baš radi tega dobra, ker je majhna. To nam prita, da je zbiratelj res izbral najboljše, kar imamo dobrega v slovenski religiozni liriki. Priznati moramo sicer, da je nekoliko izbiral tudi po svojem mladem srcu. Prav radi tega pa je zbirka moderna in privlačna tudi za tiste, ki jim je religiozna lirika iz kakšnega vzroka odpravna in tuja. Rad verjamem, da bo ta knjižica po svoji pripomočki k novemu gledanju sveta in pojavov.

V uvodu je zbiratelj napisal nekaj zanimivih stavkov, v katerih nas opozarja, da je ideja našega naroda religiozna; pravi tudi, da so usodne moči, ki so narekavale duševni razvoj srednjeevropskih zemelj, vodile tudi slovenskega človeka v službo varljivemu idealu tostranske neduhovne kulture, brez vsake zveze z večnostjo in njenimi nepremakljivimi vrednotami. To je nujno vodilo v ohromenje slovenske duše. Brž ko je minil trenutni opoj zemlje, je sledila vedno ura sramote in zapuščenosti duha... Odnos slovenskega človeka do religiozne resničnosti je pretežno individualen, demonično-religiozen pesimističen bojskatejski...

To bi bilo v glavnem prirediteljevo beseda uvoda; o tem, čemu je izšla ta knjižica, pravi sledeče: «Ob času usodnih peripetij, ki spreminjajo v narodu podobo sveta, preti neredko, kljub zmagovalnemu upanju src, celotno organizacijo nevarnost notranje razkole in zdi se, da v trenutku prevrednotenja v globlino razvoja v enski meri kati oboje, blagoslov in tragos. Mislim, da so nam v tem razdvoju osnovna problematika prehodnih dob kakršna je nedvomno tudi naša; in če danes usihajo kreativne sile slovenske zemlje, je to le zunanji vidni znak notranjega duhovnega položaja. Ko sem se odločil, da priredim priročnik antologije slovenske religiozne lirike, me je vodilo predvsem verno prepričanje, da je dobro, če v samoti in brskosti našega časa izide knjižica, ki bo ljubim in prijateljem vsega rodu v svetem obsevu preteklosti, sedanjosti in prihodnosti».

Pesmi so dobro izbrane, v zbirki so zastopani skoraj vsi slovenski pesniki, najmlajši ne na zadnjem mestu. Tu srečamo narodne pesmi, ki jih radi notranje lepote lahko postavimo na prvo mesto, tu imamo Prešerna, Gregorčiča, Srečka Kosovega in Gradnika, Zupanciča in Sardenka, M. Elizabeta in Medveda. Kdo bi našteval vse, tudi je nemogoče določiti, katere pesmi med njimi so najlepše. Kot že rečeno, zbiratelj je hotel podati «najlepše, najdostopnejše in najčistejšee estetske tvorbe iz živih religioznih podlag vse od prvih začetkov literature pa do današnjega dne». Zbirka je namenjena neposrednemu duhovno osebnostnemu oblikovanju slovenskega človeka. Zbirka je kot celota brezimna, a svetla in veličastna simfonija duhovnega rodu. Zbiratelj je zbral le one pesmi, ki so umetniško neoporečne estetske vrednosti, ob enem pa izraz osebne religiozne usmerjenosti. Kar ni odgovarjalo v obeh oziirih, je brez-pojno opustil, tako so odpadli mnoge vsebinsko dobre, a estetsko slabe pesmi in nasprotno.

Knjižica, ki je izšla pri upravi «Križa» v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 5, (broširan izvod stane Din 20.—, vezan Din 28.—) je v današnji duhovni suši dogodek in bi je ne priporočal le tistim, ki jo bodo po svojem stanu in nagnjenju po sebi umetno vzeli v roko, ampak tembolj tistim, ki so v svojem boju z življenjem daleč od tega, toda jih žepa po taki besedi.

France Bevč.

O gledanju v daljavo

Pred kratkim časom so priobčili časopisi vest, da je v Berlinu živečemu ogrskemu elektrotehniku Denesu Mihalyju in njegovemu sodelavcu Nikolaju Langerju uspelo, rešiti vprašanje gledanja v daljavo. Pri tej priliki je umestno, da se seznanimo s tozadevnimi napredki.

Na električni razstavi, ki se bo vršila v septembru v Olimpijski dvorani v Londonu, se bodo baje prodajali prvi aparati, s katerimi se bo gledalo v daljavo, in se bo razkazala občutstva njihova sposobnost. Gre za Bairdove daljnovide. Lastnik takega aparata bo lahko gledal žive slike aktualnih dogodkov, ki so se prenesle brezžično v njegov aparat.

Gledanje v daljavo, ki so o njem sanjali znanstveniki in raziskovalci vsega sveta po stoletja, je postalo sedaj praktična resničnost. Angleški raziskovalec John Logie Baird je po dolgotrajnem trudu izumil aparat. Meseca januarja 1926. je bil povabil štirideset učenjakov, članov kraljevih britskih zavodov, k sebi v svojo delavnico in ti gospodje so prisostvovali prvim predstavam in so v svoje največje strmenje zri prvi žive človeške podobe, ki so se prenašale iz ene sobe v drugo.

Po teh poskusih se je Baird trudil še dve leti, da bi svoj izum izpopolnil. V tem času se mu je posrečilo izvršiti gledanje v daljavo po telefonski žici med Londonom in Glasgowom in celo po brezžični poti med Londonom in New-Yorkom. Vrhunec je dosegel pred nekaj tedni pri tozadevni predstavi na Cunardskem parniku «Berengaria». Ko je bila ladja oddaljena že kakih 1500 milj od kopne zemlje, je videl krovni telegrafist svojo nevesto, kako je govorila v svoji sobi v Londonu z drugimi osebami. Nič ni vedel, da jo bo videl, vključ temu jo je takoj spoznal, kakor hitro se je bila obrnila z obrazom proti njemu.

Poskusi so torej že za nami in gledanje v daljavo bo kmalu dostopno vsem ljudem. Septembra meseca se bo Bairdov aparat že prodajal in kupec bo lahko z aparatom slišal in videl predavatelja. Gledanje v daljavo se bo vršilo torej dejanski na daljave več milj daleč in bo premagalo vse vmesne ovire. Dogodki, ki se vrše tam daleč, se bodo lahko opazovali istočasno na drugih mestih kakor se sedaj slišijo daljni glasovi v brezžičnem radio-aparatu.

Pripominjamo, da ne smemo zamenjati gledanja v daljavo z prenašanjem slik, ki ne prenašajo živih in premikajočih se slik, ki pa napravljajo po razmeroma pocasnem postopku mehanske snimke kake fotografije, ki se prenesejo iz daljave.

Radi delovanja družbe Baird Television Development je v drugih državah komercialni napredek prodrl dle kakor na Angleškem, ki je domovina tega izuma. V Zedinjenih državah Severne Amerike se že dokončujejo načrti, po katerih se postavlja oddajne postaje za gledanje v daljavo. Te postaje bodo raztresene po vseh Zedinjenih državah, po Kanadi in po Meksiki in se bodo že v najkraj-

šem času obratovale. Na Holandskem nameravajo pokazati svetu s temi aparati vse stroje z nizozemske industrijske razstave.

Bairdov daljnovid je torej že tako popoln, da bo v trgovini zavzemal prostor poleg drugih brezžičnih aparatov in govornih strojev. Ni menda potrebno govoriti na tem mestu o možnostih bodočega razvoja tega izuma. Prav lahko si predstavljamo, da ni več daleč čas, ko bomo lahko opazovali vse večje dogodke v istem trenutku, ko so se v resnici vršili, torej ne tako kakor pri filmih in kinematografih, kjer gledamo dogodke, ki so se bili že dovršili.

Nadaljni z daljnovidom združen izum tega genialnega izumitelja je gledanje ponoči, t. j. možnost gledati v popolni temi. Ob priliki poletnega zborovanja «British Association»-a v minullem letu je pokazal Baird, da je mogoče s pomočjo nevidnih infra-rdečih žarkov videti v sobi sedečo osebo, kamor ne pride nobena svetloba. Ti žarki prodrejo celo meglo, in umetno je, kako velike prednosti nam b nudilo gledanje ponoči v raznih poklicih.

Neki drug izum je znan pod imenom «fonovizija». S tem izumom se dajo znamenja daljnovida tako pridržati na zvčnih ploščah, da se dajo poljubno zbrati in proizvajati. Tako nam ena in ista plošča nudi ne samo glas peveca oz. roma predavatelja, ampak nam prikaže tudi njegovo živo, gibljivo sliko in sicer na posebnem zaslonu, ki je v zvezi z aparatom.

Nova industrija se nahaja komaj na začetku svoje poti. Industrija, ki ima tak pomen in ki ima take razglede do brezmejnega razvoja, bo pripomogla, da nastane v daljnovidu v najkrajšem času hud tekmeč tako kinematografu, radiu in zvčnim ploščam, in da bo pustil v svojem nadaljnjem razvoju daljnovid, t. j. najnovejši aparat, s katerim bomo gledali dogodke v daljni daljavi, kakor bi se vršili pred nami, vse druge podobne izume daleč za sabo.

Po F. Badickeju.

Ples tvarine

Točno pred sto leti je priobčil botanik Robert Brown, kar je bil opazil pri petrodnih zrncih, raztresenih po vodi. Pod drobnogledom je videl, kako ta pe-lodna zrnca (cvetni prah) plešejo, poskakujejo in se prekopice-jejo. Tako odličen raziskovalec, ki se je kot ranocelnik udeležil večletne ekspedicije v Avstralijo in ki je bil načelnik botaničnih zbirk britskega muzeja, je z veseljem pozdravil ta narodni ples. Ugotovil je končno, da plešejo vsi najfinjši delci v raztopini in da se gibljejo tem strastneje, čim manjši so.

Mnogo boljše kakor z drobnogledom opazujemo to plesno norost z ultra drobnogledom, ki sta ga sestavila Siedentopf in Zsigmondy. Pod ugodnimi pogoji se vidijo še telesca, kojih premer znaša milijonski del enega milimetra. Človek se kar začudi, če opazuje kapljico tuša z omejenim aparatom, misli, da je stopil v plesno dvorano, kjer se plešejo najbolj divji zamorski plesi, kjer vse blazno-divje poskakuje in se premetuje. Vse je mlado pri tem večnem plesu, vse se vije in mota, vse skače, vse se kotli, se vrti in kroži. In v raztopljenem milu ista veselost, ista norost in ista radost v klejasti godlji.

Pri kravjem mleku vidimo z drobnogledom samo posamezne, skoraj popolnoma nepremične maščobne kroglice; z ultra drobnogledom opazimo pa poleg maščobnih kapljic svetlikajoče se, frčee, plesoč beljakovina-se delce, tako zvani «caseina» — iz katerega obstoja po večini sir — ki se neprestano giblje, divja in leta. Pri materinem mleku pa ne opazimo z ultra drobnogledom te plesne norosti «caseina», tu vidimo le nekaj le-nih maščobnih kapljic. Beljako-vina je namreč pri ženskem mleku še finjšee razdeljena kakor v kravjem mleku. To bo tu-di najvažnejši vzrok dejstvu, da dojenčkov želodček mnogo bolj prenese človeško kakor pa živalsko. Manjše delce zamore želodčno črevo mnogo bolj raztro-siti kakor pa debelejšee. Alojzij Kreidl je prvi opazil to razliko razdelitve «caseina» in je lahko tudi poročal, da se beljakovine vseh drugih živalskih mlečnih vrst kakor v slonskem, levjem, kamelskem, oslovskem, mač-jem, pasjem, kunčevskem, pod-ganskem in mišjem mleku ne-

prestano vrte, kar opazimo z ultra drobnogledom.

Sladkor se raztopi v vodi; raz-padel je v delce, kakršni se na-hajajo tudi v plinih in drugih tekočinah, torej v tako velike kakor so molekuli, ki se niti z ultra drobnogledom ne dajo več razložiti. So torej manjši kot milijonski del milimetra, manj-ši kakor delci «caseina» v krav-jem mleku ali oglja v tušu. Raztopine, kojih delci ne obsto-je iz molekulov kakor pri slad-korni ali slani vodi in so deset-krat do tisočkrat večji, imenuje-mo kaloidne raztopine. Mnoge v vsakdanji uporabi znane te-kočine spadajo k tej vrsti kaloi-dov: želatina, škrob, mliči ali beljak kokošjega jajca. Vse te-kočine živih bitij se uvrščajo tudi tu sem, kakor kri, slina in vsi telesni sokovi rastlin, živali in ljudi. Vse pleše, vse se veseli in giblje.

Neznansko majhna so taka telesca pod ultra drobnogledom. V svetovnem morju je kakih 1500 trilionov litrov vode; v e-nem litru vode je pa 33 milijonov trilionov vodnih molekulu-rov. Ako bi razdelili en liter vo-de v delce, ki naj bi bili tako ve-liki kakor so delci kaloidov, re-čimo v kocke, kojih rob bi meril milijonski del milimetra, oti na-šli, da je v enem litru vode 1.000 trilionov takih kock, torej približno toliko, kolikor je litrov v svetovnem morju.

Če postanejo ti kaloidni delci še manjši, pridemo do velikosti najmanjših tvorb, v katere sta razpadla v vodi sladkor in sol, torej do malekulov. Seveda ple-šejo tudi molekuli, še bolj nora-kakor beljakovina v mleku ali oglje v tušu. Škoda, da nimamo še boljših drobnogledov od ul-tra drobnogledov, ki bi nam te najmanjše zemeljske palčke prikazal vidne. Todapravični sklep, pravilna teza, t. j. kine-tična plinska teorija nam zatrju-je, da so vse tekočine in vsi plini razpadli v molekule, ki se preganjajo skakaje in prekopi-cevaje se v nori plesni radosti in ki se nikdar ne utrudijo in nik-dar ne ustavijo.

V trdem ledu vlada mir, ka-kor hitro se raztopi, se že začne-njajo molekuli vrteči; če pa po-staja njihov ples živahnejši, se izpremenje v plin ali paro, kar imenujemo izpuhteti. Mi se vo-zimo z železnico ali z avtomobi-lom le radi tega, ker smo dali molekulum priložnost, da so ži-vahnejše zaplesali.

Ta kinetična plinska teorija je ostala samo domneva, hipote-za, dokler ni bil opazil Robert Brown po njem imenovanega gibanja molekulov pred sto le-ti. Njihovi plesi so se zaznava-vali, plesne figure so se nariša-le, izračunale so se hitrosti ples-alcov in nobeden drug kakor znameniti Einstein je ugotovil popolno skladnost z dostej le na papirju dognano gibalno teori-jo plinov. Tako je Robert Brown dognal ples onih delcev, ki se-stavljajo svet. Plesna norost mladine in starine sedanje mo-derne dobe in posebno goriške okolice je le medel odsev ne-skončne, nepopustljive, večne življenjske radosti molekulov.

Po Lenku.

RAZNE ZANIMIVOSTI

Mriči pri krmilu

Lastnik restavracije v bližini Lüdenscheida, Hüttenbräuer je napravil v svojem avtomobilu izlet s svojo ženo in z dvema otrokoma. Kmalu po prvih kilo-metrah se je začel avtomobil hi-treje premikati. Žena, sedeča za mozem, ki je sedel pri krmilu, se je polastil strah in prosila je moža, naj ne vozi s tako nagli-co. Za njene prošnje je bil molč, ni se ni zmenil za opomi-ne, avtomobil je le z nezmanj-šano naglico drvel dalje po rav-ni cesti. Žena in otroci so opa-zili z grozo, da se nagiblje av-tomobil zdaj na to, zdaj na ono stran. Žena je vzkliknila, po-gledala moža in opazila, da je ta mrtev sedel pri krmilu. Ni se mnogo razumela na krmarjenje avtomobila, a kljub temu je zbrala vse svoje sile, povzpela se do krmila in ustavila avto-mobil v trenutku, ko je pridril do precej visoke škarpe. U-gotovilo se je, da je zadela nje-nega moža kap, ko je prišel av-tomobil iz mesta na ravno dr-zavno cesto.

Rožne olje v Bolgariji

V Bolgariji pridelujejo rožno olje že kakih tri sto let. Svoje dni so bili Turki uvedli v teh krajih pridelovanje olja iz rož iz Azije. Do tedaj je izdelovala to olje edino le Perzija in mogo-če kako malenkost Mala Azija.

Danes prihaja v poštev Anato-lija (200 kg), Grčija (le nekaj ki-logramov). Bolgarija daje na le-to 2000 kg rožnega olja, ki je radi svoje neprimerljive kakovosti visoko cenjeno na Franco-skem, v Ameriki in na Angleškem. V zadnjih desetih letih se je pridelovanje rožnega olja mo-derniziralo. Prej je kuhal in var-il vsak posestnik rože in imel je v ta namen nekaj kotlov v lopi. Sedaj imajo povsod tovar-ne in največja med njimi je to-varna Enča Bagarova v Sopotu. V tej tovarni je dva in dvajset velikih destilacijskih kotlov. Vsak kotel obdela v približno dveh urah približno 450 kilo-gramov rož, torej v dvajsetih urah 4500 kilogramov, kar da komaj en kg olja. Ker tehta 400 rož en kilogram, treba 1.800.000 rož za 1 kg olja, t. j. iz 1800 rož se dobi komaj en gram rožnega olja. Za letno pridelovanje dveh tisoč kilogramov rožnega olja treba 3 milijarde in 600 milijonov rož.

Zopet bistrovodka

Ni dolgo od tega, ko smo po-ročali, kako je pariška bistro-vodka omogočila, da so izsledili tatu, ki je ukradel dragoceno verižico. Dala se je uspraviti in v spanju podobnem stanju je vi-dela ves prizor, kako in kje se je tatvina vršila. Sedaj so na-pravili v Iserlohnu na Westfal-skem poskus, s katerim so hote-li razjasniti dva zločina, izvr-šena že pred več leti. Gre za dvajsetletno Marto Lesnikovski iz Grünmannscheide, ki je leta 1911. na skrivnostni način izginila, in za umor krčmarja Dan-nenhoeferja iz Obergünneja v l. 1920. Vkljub največjim naporom niso mogli ne enega ne drugega zločina doslej razjasniti. Pokli-cali so te dni v Iserlohn bistro-vidko gospo Gerberg-Wieghardt iz Düsseldorfa, ki je v bolestiti dremavici videla, kako sta se bila oba zločina zgodila, popisala je ves dogodek do največjih podrobnosti, označila v obeh slu-čajih storilce, čeprav ni do te-da prav nič vedela o obeh zlo-činah. Glede Marte Lesnikovske je izjavila, da jo je nekdo ubil in nato vrgel v vodo. Dostavila je še, da se bo storilec v krat-kem ponesrečil in da bo v bol-nišnici priznal svoje dejanje. Obeh poskusov se je udeležilo več kriminalnih uradnikov, ki so si ugotovitve bistrovodke to-čno in pridno zapisovali.

Neobljude otoki

V Indijskem oceanu med Ma-dagaskarjem in Indijo je kakih 15.000 otokov, na katerih ne živi nobeno človeško bitje. Ti otoki niso veliki. Nekateri merijo le nekaj hektarjev. Po večini so obrastli z gozdovi, manjši otoki so pa gole granitne skale.

Kako je bila Amerika odkrita.

Kakor pripoveduje neki slavn ameriški humorist, je španski kralj neki večer, ko se je menil s Kolumbom, vse naenkrat stavil vprašanje: Kolumb, zakaj pa ne greš odkriti Ameriko?

— Saj bi šel, če bi mi Vaše Ve-ličanstvo hotelo dati eno ladjo! Ko je Kolumb res dobil ladjo, je krenil z njo proti oni strani, kjer je smil, da bi morala biti Amerika. Nekot, ko so njegovi mornarji radi dolgo vožnje že zgubili vsi potrpežljivost, je krmar vzkliknil: — Kolumb, jaz vidim zemljo!

— To mora biti Amerika, od-vrne Kolumb.

— Si-li gotov? vpraša krmar.

— Nič lažje kot to ugotoviti, pravi Kolumb, stopi v čoln ter se približa urojenecem divjakom na obrežju.

— Ej vi tam dolil zakriči Ko-lumb, je-li tukaj Amerika?

— Zakaj da bi ne bila? se ogle-se divjaki.

— In vi vsi ste Amerikanci?

— Kaj pa, odgovorijo ti-le.

Nato sam njih glavar vpraša: In ti, si-li mogoče Kristof Kol-umb?

— Seveda sem, se je oglasil od-govor. Tedaj se glavar obrne k svojim rekoč: Dragi moji, bilo bi pač brezuspešno tajiti: mi smo od-kriti.

BORZNO POROČILO

Trst, dne 30. julija 1928.

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrirana zadruga s omejo. posojitvom
uroduje v lastni hiši
Vla Torre bianca 19, I.
Telefon št. 23-41.

Sprejema navedene hranil. vloge na knjižice, vloge na tek. račun in vloge na čekovni promet in jih obrestuje

po 4%

Večje in stalne vloge po dogovoru. Sprejema «DINARJE» na tek. račun in jih obrestuje po dogovoru. Davek od vlog plačuje zavod sam. — Daje posojila na knjižice, menice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.

Na razpolago varnostne celice (safe)

Uradne ure za stranke od 8.30 do 15 in od 16 do 18.
Ob nedeljah je urad zaprt.

Avtomobilska proga

Trst-Lokev-Divača-Senožee

PODJETJE BRUNELLI

Odhod s trga Oberdan.

Vozni red od 15. junija do 30. septembra.

Delavnik:

Odhod iz Trsta: 12. in 17.30.

Dohodi v Senožee: 13.30 in 19.

Odhod iz Senožee: 7. jutraj in 18.30 zv.

Nedelja:

Odhod iz Trsta: 7.30, 14.30 in 16.

Dohodi v Senožee: 9. 16. in 17.30.

Odhod iz Senožee: 7. 18.30 in 18.35.

Listi za tja in nazaj: Trst-Divača in na-zaj L. 13.—. Trst-Senožee in nazaj L. 16.—

Avtomobilska proga

Ghiocza-Villa Revoltella-Cacciatores

Vsako nedeljo in pripoznan praznik od 15.30 do 20.30 neprenehoma.

Navadna voznja L. 3.— s povratkom L. 5.—

Inserirajte v „Edinosti“

Odhodi in prihodi vlakov

Trst - Tržič - Portogruaro - Be-netke

(Južni kolodvor)

Odhodi: 0.30 (m), 5.— (o), 6.05 (b), 8.25 (l), 8.35 (o), 10.20 (b), 15.— (b), 15.10 (o), 17.— (b), 18.20 (b), 18.30 (o), 20.15 (b), 21.50 (b).

Prihodi: 5.— (o), 7.42 (o), 10.55 (o), 9.55 (b), 11.25 (l), 12.20 (b), 14.15 (b), 17.25 (o), 18.08 (b), 19.44 (l), 21.45 (b), 0.40 (b).

Trst-Buje-Poreč

(Državni kolodvor)

Odhodi: 5.— (o), 9.45 (m), 13.55 (m), 18.25 (m).

Prihodi: 7.50 (m), 12.— (o), 18.20 (m), 21.16 (m).

Trst-Herpelje-Pula

(Državni kolodvor)

Odhodi: 5.35 (o), 8.15 (b*), 12.10 (m), 12.45 (b*), 15.30 (b*), 19.— (o).

Prihodi: 7.40 (m), 9.42 (o), 14.10 (b*), 16.36 (b*), 19.30 (b*), 21.08 (o).

*) Vozi samo od 1. 7. do 30. 9.

*) Vozi samo od 15. 5. do 30. 6. in od 1. 10. dalje.

Trst - Divača - St. Peter - Po-stojna

(Južni kolodvor)

Odhodi: 1.— (b), 5.10 (o), 7.30 (b), 9.05 (o), 12.— (o), 14.40 (b), 18.— (o), 19.05 (b), 20.05 (l), 20.30 (b).

Prihodi: 4.— (b), 7.05 (o), 8.05 (l), 9.05 (b), 9.41 (b), 11.45 (o), 13.15 (b), 16.35 (o), 19.10 (o), 21.30 (b), 22.25 (o).

Trst-Gorica-Podbrdo

(Državni kolodvor)

Odhodi: 5.50 (b), 6.50 (o), 12.05 (o), 17.50 (b), 18.30 (o).

Prihodi: 7.16 (o), 11.33 (b), 15.25 (o), 20.55 (o), 22.20 (b).